

KIADÓHIVATAL TELEFON: 9-77

Str. Baron L. Pop 10

SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77

Éjjeli telefon (nyomda) 2-02

ELŐFIZETÉSI ARAK:

Egész évre 1150 Lei
Félévre 600 "
Negyedévre 320 "
Egy hónapra 110 "

XI évfolyam ♦ 147. szám

1928 július 5 Csütörtök

* 5688 Thamusz 18 *

amasetter Róbert
II. 8. Budapest

Cenzurat: Suci

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Morális stabilizáció

Szinte egy időben érkezett a hír arról, hogy a stabilizáció küszöbön van és arról, hogy a földművelésügyi minisztériumban nyomaveszett néhány millárdnak. A stabilizáció híre a kormány jelentette, az „apró” panamát pedig a szerencsés véletlen robbantotta ki s ha ez a véletlen közbe nem lép, a zsoniális panamisták továbbra is feneketlen zsáknak nevezik az állam kasszáját, amelyben könyökig lehet vájkálni. Ez a két hír csak látszólag nem tartozik egymás mellé, valójában szoros ok és okozati összefüggés áll fenn a két esemény között. Mert mit jelent voltaképpen a stabilizáció? Jelenti a pénz kurzusának megingathatatlan állandóságát és ennek következményeképpen az ország egész gazdasági vérkeringésének biztonságát, szilárdságát és minden gazdasági házardirozásnak és fezőrködésnek alkonyát.

Mióta valahonnan messziről felénk int a stabilizáció lehetősége, tulontul sokat beszéltek már lapok hasábjairól, katedráljakról és szónoki tribünokról egy jobb gazdasági korszak lehetőségéről. De egyetlen szó sem esett arról, hogy a gazdasági reneszánsznak a valuta stabilizálásán kívül van még egy másik, legalább is olyan fontos, komponense, a morális tisztogatás, a korrupció kiirtása, amely nélkül irrott malaszt marad minden szanalást és konszolidációs törekvés. Ameddig csak véletlenül bukkannak rá arra, hogy egyik, vagy másik minisztériumban milliárdok tűnnek el, hiába minden kísérlet arra, amely az ország gazdasági sorsán segíteni akar. Ameddig csirájában meg nem ölik a korrupciónak a kísérletét is, addig csak annyi változás lesz, hogy eddig az ingadozó lejtven kúprélt bakisokon, ezután pedig a stabil valutában kiizzadt és milliárdokra nőtt adó-fellegyek elsikkasztásán vérezik el az ország földművelése, kereskedelme és ipara.

Egy milliárdban ezer millió lej van. Néhány milliárdban néhány ezer millió. Lejről lejre, huszlejesről huszlejesre gyűlt össze adókból ez a töménytelen pénz a földművelésügyi minisztérium kasszájába és minden egyes darab lejhez egy csepp könny és egy csepp verejték tapad, míg az adófizető kisajtolta a földből és és míg az adófizető zsebéből kisajtolta a végrehajtó. Néhány ezermillió könny-cseppet ugyanannyi millió verejték-cseppet sikkasztottak azok el, akik ezt a töménytelen summát zsebrevágták. De a köny- és verejtéktolvajok ellopják az ország igazán jobb sorsra méltó lakosságának hitét és reményességét is, hiszen az adót a tudattal fizeti mindenki, hogy annak nagyrészt, mihelyt az állam a maga apparátusainak fentartásához szükséges összegét lekanyarította, visszakapja közvagyonban, utban, vasutban, hidban, bányák feltárásában, folyók szabályozásában, erdők ültetésében és minden egyéb olyan állami megnyilatkozásban, ami végső fokon az ország konszolidációját és fejlődését szolgálja. Ha pedig megrendül a hit, az legalább olyan rázkódtatást mér az ország gazdasági életére, mint a valuta ingadozása.

Epen ezért a kormánynak, amikor bizalmat akar teremteni a lejnnek, bizalmat kell teremtenie a lelkeknek is, még a valuta stabilizációja előtt stabilizálnia kell az erkölcsöket is, amelyeknek zürichi kurzusa sokkal mélyebben szállott alá, mint a sok megpróbáltatáson keresztülment lejnnek.

Duca személyesen interveniált Mihai Popovicinál a stabilizáció támogatásáért

Mihai Popovici újból leszögezte, hogy a nemzeti parasztpárt szerint a kormánynak nincs joga kölcsönt kötni. Csütörtökre halasztották a minisztertanácsot, mert nem érkezett meg Chiriacescu jelentése

(Bucuresti-Bukarest, július 4. Az Uj Kelet tud.) A kölcsöntárgyalások stádiumáról kiadott mai buletin sem tartalmaz pontos adatokat sem a parlament rendkívüli szessziójának összehívására, sem pedig a stabilizáció kereszttüvelének időpontjára vonatkozólag. A tárgyalások egyelőre minden vonalon folyamatban vannak: Oscar Chiriacescu Párisban, Victor Badulescu Londonban és Oscar Kaufmann, a Román Hitelbank igazgatója Berlinben tárgyalnak a kölcsön és a stabilizáció feltételeiről. A kormány mára várta ugyan Chiriacescunak a végleges egyezmények megkötését hírül adó táviratát, az azonban a déli órákig nem érkezett meg. Epen ezért

a szerdára összehívott minisztertanácsot csütörtökre halasztották el és Bratianu Vintila reméli, hogy ezen a minisztertanácsoson már meg is áll-

pithatja a parlament rendkívüli ülészakának időpontját.

A mai napnak talán legfontosabb eseménye, hogy Duca belügyminiszter ma délelőtt felkereste lakásán Mihai Popovici volt pénzügyminisztert, a nemzeti parasztpárt egyik vezérét, akivel több, mint egy órán keresztül tárgyalt. A megbeszélés tárgyát természetesen a kölcsön és a stabilizáció problémái képezték. A belügyminiszter látogatását politikai körökben élénken kommentálják, mert

a kölcsöntárgyalások megkezdése óta elsözbten történik meg, hogy a kormány egy ellenzéki párt véleményét is kikéri ebben az egész országot oly közelről érintő kérdésben.

A megbeszélés során egyébként Mihai Popovici megismételte Madgearu legutóbbi kijelentését, hogy tudniillik a nemzeti parasztpárt ideiglenesnek tekint-

ti a liberális kormányt, amelynek ennélfogva nincs joga és tekintélye ahhoz, hogy a kölcsönt megkösse és a stabilizációt megvalósítsa.

Bukaresti tudósítónk jelentése szerint egyébként

a parlament rendkívüli ülészakája egy hónapot fog összesen tartani.

Összehívása után mindössze egy napig lesz együtt a parlament, azután 21 napra elhalasztják, hogy ezalatt a Banca Nationala szavazza meg a különböző egyezményeket. A parlamenttel egyidejűleg fog ülésezni a nemzeti parasztpárt ellenparlamentje is, amelyen mintegy 600 képviselőjelölt és meghívott részvételére számít a párt vezetősége.

Bukarest, július 4. Oscar Chiriacescu Párisba utaztában kiszállt a Semmering és hosszasan tárgyalt az ott nyaraló Burileanu bankkormányzóval.

Ely Bercovici gyakorlati tanácsokat ad a stabilizációval kapcsolatban

(Bucuresti-Bukarest, július 4. Az Uj Kelet tud.) A híres bankár irodája. Ely Bercovici ingujjban ül az íróasztalánál, egy csomó csekk, váltó van előtte, a Bercovici bank másfélórás forgalmának az eredménye. Egyenként vizsgálja felül az aláírásokat, az egyik váltón hosszasan nézi, talán gyanusnak találja az aláírást, mert kiszól azon a kis ablakon, mely a bankvezér fülkéjéből a nagy irodára nyílik. Odahívja a bank prokuristáját. Most mindketten felteszik a szemüvegeiket és hosszasan vizsgálják a gyanus váltót. És aztán meglepődött arccal fordul felénk a bankvezér, ugylátszik nincs baj a váltóval.

— Milyen tanácsot adhat Ön szenátor ur, azoknak az erdélyieknek, akiknek van egy kis megtakarított pénzük és a kik most a stabilizáció előtt nem tudják, mihez kezdjenek pénzüikkel?

A bankvezér egy pillanatig gondolkodik, leveszi a szemüvegét, elnéz a fejünk felett és aztán lassan, meggondoltan mondja:

Az ingatlanok és értékpapírok kurzusa

— En csak azt tudom tanácsolni az erdélyieknek, hogy ingatlanba fektessék a pénzüket, természetesen ez a tanács azok részére szól, akiknek megfelelő alapjuk van egy ilyen tranzakció kereszttüvelére. Az ép szilárd meggyőződésem szerint a lejtstabilizáció után elsősorban is az ingatlanok értéke fog emelkedni. A beszélgetés németül folyt le közöttünk és ezt az utolsó mondatot Bercovici így fejezte ki: . . . es werden in erster Reihe die Immobilien aufgeschaezt werden.

— De mit csináljanak azok — tettük fel második kérdésünket — akiknek nincsen annyi pénzük, hogy ingatlanokat vegyenek?

— Ezek részére a következőket tanácsolhatom: Az ingatlanok után minden valószínűség szerint egyes jobb ipari értékek is emelkedést fognak felmutatni és az elsőrangú bankértékpapírok, tehát a

kistökések részére is meg van a mód, hogy a pénzüket biztos helyen helyezhessék el.

— Mi az ön véleménye arról, hogy az ember az ilyen pénzügyi helyzetekben oly módon menekül meg minden esetleges veszteségtől, hogy a pénzt áruba helyezi el?

Ely Bercovici megrázza a fejét és a nagyon fölényes emberek biztonságával mosolyog.

— Tévedés . . . mondja . . . ezt nem merném senkinek sem ajánlani.

— És mi a nézete arról, hogy az ember egyszerűen valutát vásároljon, vég eredményben ez volna a legegyszerűbb és legkényelmesebb mód minden meglepetéssel szemben?

Ely Bercovici elgondolkozik, a kezével elutasító mozdulatot tesz és látjuk az arcán, hogy már szinte a száján van, hogy kimondja az elutasító véleményt, amikor meggondolja magát.

— Hm . . . valuta . . . ne haragudjon, de erre a kérdésre nem felelhetek.

Ujjáéledes várható a stabilizációtól

— Mi a véleménye szenátor ur, a kölcsön és a stabilizáció milyen hatással lesz a közgazdasági életre?

— Egészen bizonyos, hogy a kereskedelem és az ipar szinte egyszerűen újraéled, lesz pénz, lesz vállalkozás és a gazdasági vérkeringés újult erővel meg fog indulni. A stabilizációs kölcsönt nagyobb kölcsön fogja követni és a kölcsön e második részének legnagyobb hányadát a vasut organizálására fogja a kormány felhasználni. Az erdélyiek természetesen nagyon hamar meg fogják érezni a vasut átorganizálásának előnyeit, de legfőképpen a máramarosiak . . . akik ott fenn az ország tulsó részén szinte teljesen izolálva vannak . . .

A dugsgazdag bankvezér valami különös fájdalommal-irónikus nosztalgiával beszél a máramarosiakról. Szinte csak egy

lemondó kézmozdulattal eleveníti fel az Averescu kormány alatt átélt máramarosi kávdját, amikor nem sikerült az a terv, hogy a máramarosi zsidókat képviselhesse a parlamentben

— . . . A máramarosiak be vannak szorítva oda a hegyek közé — folytatja Ely Bercovici és ha megindul a kölcsön eredményeképpen a vasutépítés, az otlakoknak rendes közlekedési vonaluk lesz, akkor talán a szükreszabott kereteikből is ki tudnak majd lépni.

Még a tél előtt érezhető lesz a stabilizáció hatása

— Mennyi idővel a stabilizáció után lehet majd észrevenni a változást?

— Még a tél beállta előtt feltetlenül mutatkozni fog a stabilizáció hatása — hangzik a válasz.

— Mi az ön véleménye a kormányválfózásról, ha a kormány megkötí a kölcsönt, a forgalomban lévő hirtnek megfelelően, tényleg lemond-e?

Várakozásunk ellenére Ely Bercovici erre a kérdésre is azonnal látható közvetlenséggel felel.

— En azt hiszem, hogy ha a kölcsönnel és stabilizációval sikeresen elkészül a kormány, akkor semmi oka sem lesz arra, hogy eltávozzon és így nem szükséges, hogy a régenstanácsot abba a helyzetbe hozza, hogy kormányváltás megvázkódtatásának tegye ki az országot.

URANIA-MOZGO

Lon Chaney
közismert művész

San Francisco-i demon

nagyszerű drámájában. Mon. Faname

Jón BEN HUR

Az új német kormány amnesztiával kezdi munkásságát

Berlin, július 4. Az új német birodalmi kormány a birodalmi gyűlés elé terjesztendő kormányprogram összeállításával van elfoglalva. Müller birodalmi kancellár ma táviratot küldött Seipel dr. osztrák szövetségi kancellárnak, amelyben igen szívélyes hangon biztosítja, hogy úgy mint az eddigi kormány, a mostani is minden igyekezetével azon lesz, hogy a testvér osztrák közársaság segítségére legyen. Seipel kancellár ugyancsak szívélyes hangon köszönte meg Müller táviratát és viszont biztosította a német kormányt Ausztria barátságáról. A kormányprogram összeállításának legnehezebb pontját az amnesztiakérdés képezi. Müller birodalmi kancellár és a szociáldemokraták ugyanis véget akarnak vetni a kommunista állandó zavargásának és pedig oly módon, hogy azoknak a kommunista vezéreknek, akik megválasztásuk után politikai vétség miatt lettek elítélve, kegyelmet eszközölnék ki. Koch Weser birodalmi igazságügyminiszter, a

demokrata párt eddigi elnöke, a jobboldal részéről máris erős támadásban részesül az amnesztiatervezet miatt. A német nacionalisták követelik, hogy ha a kommunistáknak amnesztiát adnak, akkor kegyelmezzenek meg a jobboldali politikai gyilkosoknak is. A baoldali polgári pártok most követik javaslatot tesznek és pedig oly módon, hogy az öt évvel kisebb büntetések hátralévő részét politikai vétségként elengedik, azokat az ítéleteket pedig, amelyek politikai büntelt miatt életfogytiglani fegyházra szólnak, hét és fél évi fegyházra változtatják. Így aztán igen sok jobboldali elítelt is szabadlábra kerülne, a nevesebb kommunista vezérek közül pedig szabadlábra helyeznék Hölzöt, akit életfogytiglani fegyházra ítélték el. Amennyiben erre a javaslatra nézve sikerül megegyezést teremteni, úgy a kormány már a jövő héten összehívja a birodalmi gyűlést és beterjeszti a kormányprogramot.

Szenzációs gyilkosság tíl a derült ki Berlinben

Az antifascista író-gyümölcskereskedő titokzatos tragédiája. Filmtragédia a való életben

Berlin, július 4. Berlin, sőt az egész Németország most különös, ezidőszert rejtélyes tragédia izgalmas hatása alatt áll. Az elmúlt héten a berlini rendőrség letartoztatta Gleisner gyümölcsnagykereskedőt és barátját, Pernetta gyümölcsnagykereskedő özvegyét, kiket azzal gyanúsítanak, hogy Pernetta Hugót, — aki egy évvel ezelőtt titokzatos körülmények között halt meg — közös elhatározással tették el láb alól. Berlin szenzációkra éhes közönsége feszült érdeklődéssel várja, hogy mi lesz az exhumálás, illetve a boncolás és az orvosi vizsgálat eredménye. Talán a további vizsgálat fogja kideríteni, hogy az olasz származású gyümölcsnagykereskedő öngyilkos lett-e, vagy tényleg felesége gyilkolta-e meg barátja segítségével. Homályosabb és különösebb ügy még nem foglalkoztatta a berlini rendőrséget, mint Pernetta tragikus sorsa.

Az elmúlt esztendő május 12-én Pernetta felesége tudatta a berlini rendőrséggel, hogy férje öngyilkosságot követett el. Gyanura egy pillanatra sem lehetett ok, hiszen Pernetta Hugónak elég okot szolgáltatott balsorsa, hogy eldobja magát életét. Nagytehetségű szocialista író volt, aki a fascista Olaszországból menekült Berlinbe. Nem lehetett könnyű dolga kofákkal alkudoznia annak, aki nem is olyan régen nagy írói és politikai sikerekről álmodozott. A római szerkesztőségektől a berlini vásárcsarnokig nagy az ugrás és tetézte Pernetta tragédiáját, hogy az üzlet nem virágzott. Olaszországi vagyonát lefoglalták és hogy pénze egy részét megmentse, átiratta tőkét egy milánói kereskedőre, aki azonban közben

csődbe jutott. Minden vagyona elveszett Pernetának, csak egy nyomorúságos életet biztosító fülkéje maradt meg a berlini vásárcsarnokban.

Felesége, a temperamentumos Alize Pernetta, sehogysém tudta megtalálni férje mellett a boldogságot. A negyvenéves, hanyatló korban levő asszony életét elkésztette a boldogtalan férj szenvedése. A menekülés első éveiben még hűségesen kitartott mellette, de multak az évek és a vásárcsarnokban is születnek szerelmi regények. A szomszéd fülkében árusított Johannes Gleisner, akitnek hasonlóan szerencsétlen sorsa volt, mint Pernetának. Előkelő család, érettségi, egyetem, nagyszerű kilátások, de jön a háború, vagyoni eltulodások, Gleisner abbahagyja tanulmányait és gyümölcskereskedést nyit. Ehhez felesége, a wickedorfi iskola volt titkárnője segíti, aki otthagyja állását, a fiatalember mellé szegődik, hogy megkönnyítse életét. Tíz évvel idősebb volt férjénél.

A vásárcsarnoki szomszédok — Pernetta és Gleisner — jó barátságot kötöttek és semmi különös nincsen abban, hogy Pernetta és Gleisner között szerelem fejlődött. A barátság szerelemmé izzását csak két ember nem vette észre: Johannes Gleisner és Pernetta Hugó. Amikor Gleisner a valóság tudatára ébredt, a dráma egyik szereplője, Pernetta Hugó, már halott volt. Pernetta felesége, aki angol származású volt, levelet írt szerelmének, Gleisnernek, ezzel a megszólítással: My Darling... Ez a levél került a szülés előtt álló feleség kezébe. Kérdőre vonta férjét és feljes határozottsággal követelte a szakítást, különben — azzal fenyegetőzött — mindent elárul Pernetának. Ekkor tudta csak — legnagyobb meglepetésére — Gleisner, hogy Pernetta néhány nappal ezelőtt öngyilkos lett, amit addig kíméletből nem tudott vele. A sorsuldozó olasz gyümölcskereskedő — így mondták neki — maga ellen fordította a revolvért és levelet is hagyott holtteste mellett.

Gleisner azonban nem tudta megtartani feleségének tett ígértét, már arra is gondolt, hogy otthagyja az asszonyt, gyermekeit és özvegy Pernetának közelébe költözködik. Eközben senkiségi gondolt arra, hogy más is történhetett, mint öngyilkosság, csak Pernetta nagybátyja okvetlenkedett, meg a biztosító nem akarta kifizetni a biztosítás összegét. Mindig erősebben kelt szárnyra a hír, hogy nem öngyilkosság, hanem gyilkosság történt. Egy napon Müllerné, Gleisner takarítónője észrevette, hogy gazdája eldug valamit a padláson. Kíváncsi volt, felkutatta. egy érdekes filmkéziratot talált. Adta a rendőrségnek, ahol megállapították, hogy a filmszöveget Pernetta írta.

A kéziratból azonban egy oldal hiányzott; épen erre a lapra írta Pernetta bucsulevét, amely a halott nagybátyja szerint hamisítvány volt. De ami a legkülönösebb: a bucsulevél nem volt hamisítvány.

A film tartalma: egy ember kálváriája, aki a szöveg szerint tönkre megy és május tizenkettedikén öngyilkos lesz. Megírja bucsulevét, Véletlen, vagy agyafurtt bűnösök játéka — Pernetta május 12-én lett öngyilkos. A filmszöveg németül és olaszul íródott, a német szövegből hiányzik épen az az oldal, amelyen a film-dráma szerint bucsulevél van, Agyafur-

Elkészült az ügyészségi vádirat Erdélyi Béla bünperében

Gyilkossággal, gyilkosság kísérletével, magán- és közokirathamisítással, csalással és váltóhamisítással vádolja az ügyész Erdélyi Bélát. Nagyuri életet él a börtönben az uri gonoszlevő

Budapest, július 4. Az ügyészség elkészítette az Erdélyi Béla ellen szóló vádiratot, melyszerint az ügyész gyilkosság bűntettének kísérletével, valamint gyilkosság bűntettével vádolja Erdélyi Bélát. A vádirat szerint Erdélyi Béla Forgács Anna életét előre megfontoltan ki akarta oltani már a veronál-adagolásokkal, azonban megkezdett cselekménye rajta kívül eső okokból nem fejeződött be. Megállapítja a vádirat, hogy Erdélyi Béla tavaly augusztusban Forgács Annát ölési szándékból taszította le a szikláról s hogy a halál nem következett be, ez szintén Erdélyi Bélán kívül álló okokból történt. Végül, miután ölési szándékkal a szikláról letaszította s veronállal a halálát sietette, augusztus 24-én előre megfontolt szándékkal színnel fojtotta meg feleségét.

A vádirat ezenfelül 28 magánokirathamisítással, 5 rendbeli közokirathamisításra való felbujítással, több csalással, váltóhamisítással és diploma-hamisítással

vádolja Erdélyi Bélát. Erdélyi Béla gyilkossági bűnyűgyében a legközelebb kitűzendő fő tárgyalásra a vád és védelem közötti tárgyalást fog felvonultatni.

Egyébként Erdélyi hallatlan cinizmusára misem jellemzőbb, minthogy vizsgálati fogságában a lehető legnagyobb lelki nyugalommal viselkedik, sőt határozottan kedélyes magatartást tanusít. Celláját uriszobának rendezte be s a volt fiesur egész garderobját bevittette a börtönbe. Erdélyi Béla minden nap háromszor öltözködik át. Este a vacsorához szmokingot vesz fel, mintha valamelyik előkelő vendéglőbe menne s nem a börtön asztalánál fogyasztaná el vacsoráját. Szabadidejét versek írásával és regények olvasásával tölti és éles szatirákat komponál azok ellen, akik a gyilkosság vádjával illetik. Mint rab, odát költött a szabadsághoz s ami legjellemzőbb reá: egy osztrák filmgyár felkérésére nekifogott a millstadti dráma filmszenáriumának megírásához.

Egy kiváló zsidó művészt biznak meg a kolozsvári ortodox zsinagóga kifestésével

(Cluj-Kolozsvár, július 4. Az Uj Kelet tud.) Közölte az Uj Kelet, hogy Benjamin Hermann festőművész hat évi távollét után szülővárosába, Kolozsvárra érkezett. A művész hazatérése előzményei összefüggnek az ortodox zsidó hitközség elöljáróságának azzal a dícséretre méltó szándékával, hogy az összerombolt zsinagóga belsejét művészi eszközök igénybevételével akarja újra festetni. Dr. Sebetyén József elnök még június 5-ikén hivatalos levélben szólította fel a Budapesten lakó művészt, hogy a templom iparművészeti kifestésére tegyen ajánlatot.

Művésziest festett zsinagógák nem tartoznak a ritkaságok közé. A moldvai és ukrainai zsidó templomokban ősi hagyomány a templomok dus, artiztikus díszítése. Ezekben a zsinagógákban nemcsak ősi héber motívumokból összeállított dekoratív festészetet találunk, hanem több helyütt — így Jasiban és Kisenében — a templomok előcsarnokainak, az úgynevezett poliseknek a falaira egész bibliai jelenetek vannak lefestve. Ujabbban, nyilván palesztinai zsidó művészeti törekvések hatása alatt, a diasporában élő zsidóság istenházaiban mind erősebben tért hódít a művészet és az előjáróság egészséges zsidó érzékére vall, amikor nem sablonosan, hanem művészkeze által kívánja megfestetni a templomot.

Benjamin Herman a hitközség vezetősége előtt tegnap mutatta be két nagy kartonlapon akvarellben megkomponált tervrajzait. A művész minden zsidó motívumot felhasznál. A hétágu menorát az előimádkozó számolya felé tervezte, a szárnnyon az égő csipkebokor rajza látszik szikrázóan tüzes színekben, baloldalt van az áldozati oltár, magasbatörő fehér stílizált füstjével. A három zárán-

dokünnep jelképei is szemléltető módon vannak elhelyezve, a többi ünnepek jelképei — a sófár, a főpapi pajzs és a frigszekerény — dekoratív ábrái között. A Dávid-csillagok kiképzése plasztikus és egészen ujszerű stílizálással lép előtérbe. A frigszekerény fölött a mózesi kőtábla homoru kiképzése és körülötte a szikrázó fény, közepén a színes ablaküveg rendkívül hatásosan mutatja ezt a nagy bibliai szimbolumot. A mennyezeten a tizenkét zsidó törzs karakterisztikus bibliai jelei sorakoznak egymás mellett, míg a templom alsórészének drapériáját stílizált talisz matívumokkal oldotta meg a művész, aki az utóbbi betekben a salgótarjáni ortodox zsinagógát is hasonlóképpen ősi zsidó motívumokkal díszítette. Benjamin Herman egyébként művészi utjain mindenütt kereste a zsidó témákat és Prágában hosszú hónapokon át kizárólag a régi zsidó Prágát és annak típusait, épületeit, régi templomokat és temetőket festett.

Szerviz vásár

Karlsbadi ebédő szerviz	850.
Karlsbadi kávés szerviz	260. —
Karlsbadi csésze párja	20. —
6 személyes metszett üveg-szerviz	180. —

Fischer-üvegudvar
Cluj

Butorárleszállításra

határoztuk el magunkat, hogy üzemi munkáinkat foglalkoztathassuk, ha tehát

olcsó és jó butort

Bösendorfer, Stingl, Wirt, Productivgenossenschaft és Hofmann

zongorát, pianinót,

akar vásárolni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg

Székely és Réti

butorgyár rt.

hatalmas raktárait. Hiteképes egyenlekedvező fizetési feltételek

(Bucuresti Kelet tud.) ján beszám velésügyi csalásoknak Az igazságt versul mos ezekről a c vül nemcsa szítésüknek riálisan eg nul állnak Az eddigi

számos bünrészes a hatalm arra mut ujjabb s sabb rés hogyan egy nem gével m

A panar ezáltal is a és kereske hány reszo hogy néhan

a földm tal kiállt a petróle veiben f jlagrán

Ezek a biz náit képező petróleum koztak. Az niszérium földmivelé toianu föld ni vizsgálá tésével töb tak meg, a Coton vizs lett megejt helyszínen napon sze kált, amel igazságügy ügyi minu löbírót és ügyeszt de folytatásár

A bukat reggel ugy a vizsgálá Targuvisle ranca töb ban, Targ más he zöltek, kil mos leart vizsgálat l tódott és elgondolás nialis pan

Megállá oleum-spe megyei pe form kise tott osztál jának kih ra, kisebb megállapo lag kifogá ki. Ezeket Tomescu technika v gitségével

a paras és az ál lemos társzola gitségév földjeme leumi f tek, akik záfogtak Minthog

Meghamisították a telekkönyvet és hatalmas magánvállalatokat létesítettek állami petróleummezőkön a földművelésügyi minisztérium milliárdos panamistái

Fantasztikus arányokat ölt az új panamabotrány

Elrendelték a gyanúsított főtisztviselők letartóztatását

(Bucuresti-Bukarest, július 4. Az Új Kelet tud.) Rövid távirati tudósítás alapján beszámoltunk arról, hogy a földművelésügyi minisztériumban milliárdos csalásoknak jöttek véletlenül nyomára. Az igazságügyi miniszter lapja, az *Uniuersul* most részletes tudósítást közöl ezekről a családokról, amelyek kétségkívül nemcsak méreteikben, hanem előkészítésüknek és megvalósításuknak zsemlésen agyafurt módjában is páratlanul állnak az ország bűnkrónikájában. Az eddigi vizsgálat már

számos magasállású köztisztviselő bűnrészességét állapította meg ebben a hatalmas panamában s minden jel arra mutat, hogy a további vizsgálat újabb s az eddigieknél is szenzációsabb részleteket fog feltárni arról, hogyan sikerült néhány embernek egy nem mindennapi trükk segítségével milliárdos haszonra szert tenni.

A panamára véletlen eset irányította ezúttal is a hatóságok figyelmét. Az ipar és kereskedelemügyi minisztérium néhány reszortisztviselője megállapította, hogy néhány,

a földművelésügyi minisztérium által kiállított bizonyítvány adatai és a petróleum vezérigazgatóság könyveiben felfedezett tételek között illogáns ellentmondások vannak.

Ezek a bizonyítványok az állam tulajdonát képező és Targu-Visie körül elterülő petróleummezők kihasználására vonatkoznak. Az ipar és kereskedelemügyi minisztérium tudomására hozta észleletét a földművelésügyi miniszteriumnak, *Argentina* földművelésügyi miniszter helyszíni vizsgálatot rendelt el, amelynek vezetésével több közigazgatási felügyelőt bízta meg, akik a damboviciai főügyész és *Caton* vizsgálóbíró asszisztenciája mellett megjelölték az első vizsgálatokat. A helyszínen megtartott ankét már az első napon szenzációs eredményeket produkált, amelyekről azonnal értesítették az igazságügyminiszteriumot. Az igazságügyi miniszter *Enescu* bukaresti vizsgálóbíróját és *Coding Stefanescu* ilfovi főügyeszt delegálta a további vizsgálat lefolytatására.

A bukaresti magisztrátusok vasárnap reggel ugyancsak kiszálltak a helyszínre a vizsgálat lefolytatására. Velük együtt Targuvisiere utazott a bukaresti sziguranca több komiszárja, akik a fővárosban, Targuvisiereben, Oonitán és számos más helységben házkutatást eszközöltek, kihallgatásokat végeztek és számos leartóztatást fogantatosítottak. A vizsgálat hétfőn is lázas irammal folytatódott és teljes világosságot derített az elgondolásában és keresztülvitelében zsemlésis panama minden részletére.

Megállapítást nyert, hogy néhány petróleum-spekuláns rávett több Dumbovita megyei parasztot, akiknek az agrárreform kisebbnagyobb földarabokat jutaltolt osztályrészül, hogy a földek általa-jának kihasználását engedjék át számukra, kisebbnagyobb summák ellenében. A megállapodásról formailag és tartalmilag kifogástalan szerződéseket állítottak ki. Ezeket a koncessziókat azután *Jon N. Tomescu* mérnök, Dombovita megye technika vezetőjének hamis tervrajzi segítségével

a parasztok földjével szomszédos és az állam tulajdonát képező petróleumos földekre kebelezték be. Eme létszólagon, egyszerű művelet segítségével a parasztok értéktelen földjeinek bérlőiből az állami petróleumi földek koncesszionáriusai lettek, akik természetesen azonnal hozzáfogtak a petróleum kiaknázásához. Minthogy a panama fényes anyagi

hasznokat ígért, a bérlőknek sikerült fantasztikus summák ígérése mellett több köztisztviselőt bűntársukká tenni, akik hamis aktákat állítottak ki, törvénytelen rendeleteket bocsátottak ki s felettes hatóságoknak a tényekkel homlekegyenest ellenkező dolgokról tettek jelentést s ily módon a parasztföldek bérlői törvényes uton is megkapták a petróleumföldök bérlői címét.

Az első vizsgálatok minden kétséget kizáróan megállapították *Jon Tomescu* mérnök, valamint *N. M. Poenaru* mérnök Targuvisierei erdőfelügyelőség főnökének bűnrészességét. Megállapítást nyert továbbá, hogy a panama előkészítésében és végrehajtásában elsősorban *Alexandru Zaharia* Targuvisierei petróleumvállalkozó *Constantin Georgescu* Targuvisierei szolgabíró, *George Piperescu* onaitai primár és *George Serban* onaitai helyettes primár vettek részt. Valamennyi ellen hétfőn dél

előtt letartóztatási végzést bocsátottak ki. *Enescu* vizsgálóbíró a vizsgálat során megállapította azt is, hogy

a panama keresztülvitelében egész sereg hivatalos és nemhivatalos közeg segítette az átbérlőket, akiket egy valóságos bűntársulmánytáncba vontak. Ugyancsak hatalmas azoknak a száma, akik tudatosan részesedtek a csalárdul szerzett földek sokmillió hasznából. A hamisítások és csalások útján szerzett bérletek alapján hatalmas részvénytársaságok keletkeztek.

Minden kétséget kizáróan megállapítást nyert, hogy a petróleumterületek kihasználásából az államot ért kár sokmilliárdra rug. Egyetlenegy ilyen koncesszió, amely a hamis akták segítségével törvényes megerősítést nyert, mintegy

A törvényszék is elítélte a piatra-neamti zsidó templom védőit

Husz naptól három hónapig tartó fogházai kapott tizenhat zsidó kereskedő, akik Jom kippur este szembeszálltak a templomrombolókkal

(Bucuresti-Bukarest, július 4. Az Új Kelet tudósítójától.) Fellebbezés folytán a piatra-neamti törvényszék előtt most került tárgyalásra annak a tizenhatsz kereskedőnek a bűnpere, akiket két évvel ezelőtt a piatra-neamti járásbíró két-három évi börtönnel és sokmillió pénzbírsággal sújtott, mert védekezni próbáltak egy antiszemita támadás ellen. A járásbíró ítélete annak idején kínos feltűnést keltett az ország határain túl is, mert a drákói szigorúságot verdikt időpontja csaknem összesített Manciu jasi rendőrprefektus gyilkosának felmentésével s amelyet nemcsakára követett *David Falik* gyilkosának felmentése is.

A megzavart Jomkippur este

A bűnpere előzményei még az 1926 év őszi ünnepekre húzódnak vissza. A piatra-neamti ortodox templomban Jomkippur előestéjén a Kol-Nidre áhítatos hangulatát betört ablakok csörömpölése zavarta meg. Antiszemita fiatalemberekből álló csoport támadta meg a templomot, valóságos közpört indítva a templom ablakaira. Pánik keletkezett, a hívők kitudultak a templom udvarára s közülük néhányan felvették a küzdelmet a botokkal felszerelt harcias fiatalemberekkel. Verekedés keletkezett, amelynek során mindkét részről történtek sebesülések. A támadók közül *harman, John Hergheleu, George Balanescu* és *Hudici*, akik ugyancsak sérüléseket szenvedtek, feljelentést tettek a templom és az imádkozók testi épségének védelmében résztvevő tizenhatsz zsidó kereskedő ellen.

Amikor az ügyész is enyhébb büntetést kér

A pert elsőfokon a piatra-neamti járásbíró tárgyalta, amely, mint említettük, az összes vádlottakat két-három éves börtönbüntetéssel sújtotta s azonkívül millió kártérítésre kötelezte őket. Az elítéltek természetesen fellebbeztek s így került a per két hosszú év eltelte után a piatra-neamti törvényszék elé.

Csaknem egy hétig tartó törvényszéki tárgyalás szenzációja az volt, hogy maga az ügyész, a vád képviselője is sokallotta a járásbíró ítéleteit s azoknak redukálását kérte a törvényszéktől. A tárgyalás során a tanuk egész serege vonult fel és bizonyította, hogy a vádlottak jogos önvédelemből a templom és saját testi épsé-

gük védelmében léptek fel a támadókkal szemben. A védők egyhangú felmentő ítéletet kértek. A törvényszék azonban csak részben honorálta a védelem érveit és a ma délelőtt kihirdetett ítélet mindössze két vádlottat mentett fel a vád és annak következményei alól, míg a többiekét kisebb szabadságvesztéssel sújtották és kártérítés fizetésére kötelezték. Az ítélet, amelyet feszült figyelemmel és érdeklődéssel várt nemcsak Piatra-Neamt, hanem az egész ország zsidósága, következőképen hangzik:

Huszonöt nap és három hónap

A törvényszék a büntetőtörvénykönyv 238. és 60. paragrafusa alapján bűnösnek mondja ki *Leon Leibovits, Sain Daniel Durech Siegler* és *Sami Leibovits* vádlottakat s ezért három hónapi fogházra

ítéli őket. Bűnösnek mondja ki továbbá a törvényszék *Pollák Ábrahám* vádlottat, akit huszöt nap, továbbá *Bercu, Piucu Jacob, Bercu Gidali Wolf, Rubin Soifer, Idel Sor, Icig Jakobi, Jancu Schiller, Mendel Leibovits, David Daniel* és *Max Heimovits* vádlottakat husz napi fogházra ítéli. *Aron B. Katz* vádlottat két hónapi börtönnel sújtja a törvényszék.

Kötelezi a törvényszék *Leon Leibovits, Seim Daniel, Burach Siegler* és *Sami Leibovits* és *Aron B. Katz* vádlottakat, hogy Hergheleu-nak 300 ezer lej kártérítést fizessenek. A többi vádlottakat pedig kötelezi, hogy *Balanescu*-nak 40 ezer lej és *Hudic* károsultnak 20 ezer lej kártérítést fizessenek.

A vádlottak az ítélet ellen felfolyamodást jelentettek be.

A francia royalisták szerint Németország csak addig nem gondol revánusra, míg a Rajnavidéket ki nem őrítik

A jobboldali sajtó bizalmatlanul fogadta Müller-Franken expozéját. Poincaré szerint Franciaország el van szánva arra, hogy örökre száműzi a háborút. Öt év alatt 200 ezer kislakás

Páris, július 4. Müller Franken, a szocialista német kancellár expozéjával a francia lapok behatóan foglalkoznak. Mig a baloldali organumok általában megelégedéssel regisztrálják a kancellár kijelentéseit, addig a jobboldali sajtó, főleg pedig a „Gaulois” című royalista lap bizalmatlanságának ad kifejezést a kancellár expozéjával szemben. A „Gaulois” szerint Németország csak addig nem gondol revánusra, amíg a Rajna-vidéket megszállva tartják, de mihelyt kiürítik: a revans szelleme újra fel fog éledni Németországban. Épen ezért a royalisták lapja határozott állásfoglalást követel a francia kormánytól a rajnai megszállás ügyében.

A „Figaro” szerint a német szocialisták, akiket a német császár „Az én szocialistáim”-nak nevezett, semmit sem változtattak külpolitikai vezéreszméikben.

A francia politikában egyébként külön szenzációként hat Poincaré-nak a tegnapi függetlenségi ünnepen elmondott beszéde, amelyben rámutatott Franciaország fi-

zális nehézségeire s egyben azokra a szenvedésekre célozott, melyeken a háboruban résztvevő népek keresztülméntek. Beszéde végén a francia miniszterelnök kijelentette, hogy Franciaország el van szánva arra, hogy a háborút örökre száműzze magától.

A párisi kamara tegnapi ülésén egyhangulag elfogadta Loucheur munkaügyi miniszter javaslatát, mely szerint öt év alatt, 11 milliárd befektetéssel Franciaország területén 200 ezer kislakást fognak építeni munkások és kishivatalnokok részére. Egyidejűleg azt is jelentik Párisból, a francia fővárosban rendezett Mozart-ciklus egymillió frank deficittel végződött.

— A régenspatriarcha hazatér. Prágából jelentik: *Miron Christea* régenspatriarcha befejezve karlsbadi háromhetes kurlát ategnap Prágába érkezett, ahonnan a Tátrába utazott. A patriarcha két napig marad a tátrai fenyvesek között, azután visszautazik Bukarestbe.

Csak 14 napig

tart a kedvezmény, hogy bármely szaktüzletben minden darab *Elida Favorit* vagy *Ideal*-szappan vásárlásánál

egy próbadoboz *Elida Luxus-Puder* ingyen kap.

Az *Elida Luxus-Puder* kiváló minőségűért a remek *Ideal*-és a hasonlíthatatlan *Favorit*-szappan szavatol. Új csomagolása, - választékos illatosítása - és rendkívül finom minőségétől az *Elida Luxus-Puder* minden fogyasztója el van ragadtatva. Vegyen minél előbb!

FAVORIT-SZAPPAN IDEAL-SZAPPAN
30.- Lei 39.-, 52.- Lei
LUXUS-PUDER
50.- Lei

ELIDA

160 millió lejjel károsítja meg az államot. Az összkár pedig meghaladja a többi milliárdot. Megállapítást nyert az is, hogy az egyik ilyen alapon alakult társaság eddig több mint 70 millió lejt inkasszált be a kitermelt petróleumért.

A vizsgálat teljes erővel folyik tovább s szenzációs, újabb részleteket ígér.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánászi zsidóság napilapja.

Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.

Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.

Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Dinghofer tárgyalni fog Seipelrel. Bécsből jelentik. Dr. Dinghofer igazságügyminiszter Karlsbadból jövet ma délután Bécsbe érkezett. Az igazságügyminiszter valószínűleg még ma este tárgyalni fog Seipel kancellárral az általános politikai helyzetéről.

A kolozsvári francia konzulátus nemzeti ünnepe. A kolozsvári francia konzulátus a következők közvételére kéri fel lapunkat: Gustave de Laigue gróf, Franciaország kolozsvári konzulának van szerencsése az érdeklődők tudomására hozni, hogy szombaton, 1928 július 14-én délelőtt 11 órakor a köztársaság nemzeti ünnepe alkalmából fogadás lesz a konzulátus helyiségeiben, Str. Cogalniceanu 8. alatt.

Kamaraest Désen. Folyó hó 11-én szerdán este rendkívül művészi eseményben lesz része Dész művészetek iránt érdeklődő közönségének. Egy kis író- és művészcsoport tartja meg ezen az estén kamaraestjét a megyei színházban, melynek keretében eredeti játéktípusban kerül színpadra Anatole France Néma asszony című ragyogó komédiája és Ivan Newerov szimbolikus orosz mesejátéka. Az előadások bevezetőt Halász József, az Ellenzék szerkesztője mond, konferánst pedig Salamon László és Finta Zoltán mondják. Walter Gyula verseket olvas fel. Ezenfelül modern táncszámok is tartani fogják a műsort. Külön meglepetés-számra fog számítani a színház rendezése, mely kimondottan a kamara színházak stílusát adja vissza s mely Henter Erzsébet művészi munkája. Az előadás iránt Désen máris nagy érdeklődés mutatkozik.

Kétszázhatvan ezer lakást épít a francia kormány. Párizsból jelentik: A francia kormány ma délután megkezdte Loucheur munkügyi miniszter lakásépítési törvényjavaslatának tárgyalását. A javaslat értelmében a kormány a következő öt év folyamán a lakásínség csökkentésére 200.000 olcsó kislakást és 60.000 drágább lakást épít, amihez összesen 112 milliárd frankra van szükség. A kamara különböző bizottságai nak előadói egyöntetűen a törvényjavaslat megszavazása mellett foglaltak állást.

Missiszipiben meglincseltek egy foglyot. Londnból jelentik: A Missiszipi állambeli Liberty városban newyorki jelentések szerint tegnap ismét meglincseltek egy foglyot. Négy napon belül ez már a harmadik eset, hogy a tömeg népi ítélettel vesz elítélte magát letartóztatásban lévő foglyok büntetésük helyett. Liberty városában egy néger fiatalember esett a tömeg dühébe, akit azzal gyanúsítottak, hogy brutálisan viselkedett egy fehér leánnyal szemben. A városka lakossága megostromolta a fogházépületet, az utcára vitte a néger és felakasztotta az első fára.

Nem volt revolveres botrány a Parisien-szállóban. Mihai vezredes rendőrprefektus az alábbiak közlésére kérte fel lapunkat: «Egyik kolozsvári lapban tegnap téves és szenzációjahűzésből elferdített híradás jelent meg arról, hogy a helybeli Parisien-szállóban két magas társadalmi állású uriember botrányt rendezett. A cikk szerint az illető urak revolverrel fenyegették meg a hotel portását és összevissza verték. Ezzel szemben megállapítottam, hogy történt ugyan incidens a szállóban ennek azonban főként a portás az oka, akinek tiszteletlen viselkedése miatt léptek fel az illetők erélyesen. Az az állítás, hogy a szálloda lakóit bárki is revolverrel fenyegette volna meg, nem fedi a valóságot.»

Kategórikusan megcáfolják Amundsen megmentésének hírét

Róma szerint a Krasszin tényleg fedélzetére vette Lundberget és társait

Osló, július 4. Valóságilag a káosz képét mutatja már az a sok egymásnak ellentmondó híradás, mely Amundsen és a Nobile expedíció hátramaradt tagjaival kapcsolatban az utóbbi napokban szinte óráról órára váltakozva látott napvilágot.

Ez a zürzavar minden valószínűség szerint annak a kapkodó idegességnek folyamánya, mely a mentőbázisokon a sok sikertelenség kapcsán elfogta az embereket. Tegnap az egyik jelentés arról számolt be, hogy a Krasszin orosz jég-törő hajó elérte Lundberg pilóta jég-törőjét és felvette a Nobile expedíció hátramaradt tagjait. Este már ezt a táviratot egy másik távirat cáfolta meg, amely szerint a Krasszin nemhogy elérte volna a jég-törőjét, hanem utja közben maga is jégbe rekedt.

A mai napon egy távirat arról számolt be, hogy a norvég partok közelében kiháldozták az Északi Jegestenger hullámaiból Amundsen holttestét. Pár órával később egy távirat már azt jelentette, hogy Amundsen egy angol gőzös megmentette s a megmentett sarkkutatóval

utban van Tromsö felé.

Ezt a fantasztikus jelentést késő este érkezett távirat kategórikusan megcáfolja s bejelenti, hogy a berlini Lokalanzeigernek ez a jelentése teljesen alaptalan és légből kapott.

A mentési munkálatok és akciók egyébként nagy erőfeszítéssel, de kevés eredménnyel folynak tovább. Az Upland repülőgép és két olasz hidroplán tegnap a Willery-csoport tartózkodási helye felé tartott. Lundberg tegnap, mint jeleztük, a legsürgősebb segítséget kéri, mert a jéghegyen rettenetes robajok közt új és új hasadások keletkeznek és attól lehet tartani, hogy a csoport a tengerbe zuhan. A mentési munkálatokat egyébként reménytelenül teszi az a körülmény is, hogy a Spitzbergák környékén ciklonos vihar száguldoz.

Római jelentés szerint, Moszkva megerősíti azt a tegnap már megcáfolt hírt, hogy a Krasszin nevű hajó tényleg fedélzetére vette Lundberg pilótát és társait s megindult velük a legközelebbi kikötő felé.

Többezser évvel ezelőtt egy egyiptomi főpap megjósolta az 1914-es világháborút

London, július 4. A British Museum egyiptomi osztálya már rég ide óta lever száz és száz papirusztekercs között egy bőrtékercs, amely hieroglifákkal van teleírva. Ez a bőrtékercs már ismételtelen számos nyelvutató és historikus figyelmét vonta magára és sokan fáradoztak már azon, hogy ennek a tekercsnek a titkát megoldják. Ez a feladat normális körülmények között könnyen megoldható lett volna hiszen a tudósok már folyékonyan tudják olvasni a hieroglifákat. Ez esetben azonban a tudósoknak minden fáradozása kárba veszett, mert a tekercs anyaga az évezredek folyamán annyira raktak rötták a hieroglifákat, annyira elporladt és annyira törékenyvé vált, hogy ha a tekercset kitegerkették volna akkor egész bizonyosan megsemmisül a rajta lévő egyiptomi írás.

Most azután végre akadt egy kémikus, aki megtalálta annak a módját, hogyan lehetne mégis elolvasni a bőrtékercsen lévő hieroglifákat. Ez a kémikus nem ért semmit a hieroglifák nyelvéhez, de tudta, hogy milyen összetételű a többezseres bőrdarab, amely a British Museumban mindeddig őrizte hieroglifáinak titkát. Feltalált egy olyan preparálási módot, amely a teljesen törékeny bőrt ellenállóképpessé tette. Celluloidoldatot készített és abba beáztatva a bőrtékercset. Az évezredek hőrpórusai mohón itták be a celluloid oldatot és így a bőr felületén vékony réteg képződött. Ezzel megerősödött a bőr és most már óvatosan ki lehetett gongyolli teni és két üveglémez közé préselheték. Amikor a celluloidoldat megszáradt a bőrön, a hieroglifák egyszerre szembetűntek.

Éhínség pusztít Keletgaliában. Varsóból jelentik: A keletgaliiai Mozsisk tartomány lakossága között éhínség ütötte fel a fejét és olyan arányokat vett, hogy a tartományi közigazgatás vezetői tömegkatasztrófától tartanak. A lapok a lengyel kormányhoz fordulnak azzal a követeléssel, hogy gyors intézkedéssel siessen az éhező nép segítségére.

Hivatalosan is közzéteszik Dinghoffer lemondását. Bécsből jelentik: A már több napig húzódó igazságügyminiszter-válság, amely tudvalegleg Kun Béla kiadatásával kapcsolatban jött létre, minden valószínűség szerint ma végteljes elintézését nyer azzal, hogy az osztrák nemzeti tanácsban ma hivatalosan is közzéteszik Dinghoffer lemondását.

Az egyiptológusok nagy örömmel szítek a hieroglifák kiböngészésére és mindenekelőtt megállapították, hogy egy ugynevezett palimpszes-ről van szó vagyis a bőrdarabra kétszer is írtak. Az ősrégi írást valószínűleg néhány századdal ezelőtt levakarták, azután újból írták a bőrre. A második írás minden érték és jelentőség nélkül való, de annál érdekesebbek a lekapart hieroglifák. Felmerült ezután az a probléma, hogyan lehetne elolvasni az első hieroglifákat. A vékony bőrdarabot át világították röntgensugarakkal és az így készített röntgenfelvételeken megjelentek azok a hieroglifák, amelyekkel először rötták tele a bőrdarabot. A hieroglifákat a második egyiptomi dinasztia egyik főpapja jegyezhetette fel. Jósoltat tartalmaznak ezek a hieroglifák. Megjósolnak egy nagy világháborút, melyben millió és millió ember életét esik áldozatul. A világ legnagyobb katasztrófájának jövendölnek a hieroglifák ezt a szerencsétlenséget, amelyről azt írják, hogy több halottja lesz, mint ahány élő ember van az egyiptomi birodalomban. Végül a megjósolt világháborúkat az a dátumát is megadják, még pedig az egyiptomi chronológia alapján. Az az egyiptológus, aki most a British Museumban kiböngészte az évezredek bőrdarabára rött hieroglifák jelentését, ceruzával a kezében kiszámította, hogy az egyiptomi chronológia alapján megadott időpont mit jelent a mai időszámítás szerint és nagy meglepetéssel állapította meg, hogy már ezek az évezredek hieroglifák megjósolták 1914-re a világ legnagyobb katasztrófáját.

Román, angol, francia, német, magyar, olasz szláv fordítások. — Levelek, kérvények, periratok, tudományos, műszaki, közgazdasági, irodalmi cikkek stb. Másolások sokszorosítások. Dr. Mandl fordítóiroda. Str. Ratiu (v. Költőu.) 3. szám Telefon 831.

Nem sikerült Risztics és Zimmermann világrekord-döntő kísérlete. Deszsauból jelentik: Ismeretes, hogy Risztics és Zimmermann pilóták tegnap vunkersgépben elstartoltak, hogy megdöntsék az időtartamra való repülés világrekordját, amelyet tavaly az olaszok állítottak fel. A kísérlet azonban sikertelen maradt, mivel már az első órákban elromlott a repülőgép motor-kipuffogó csöve. A motorhiba konstatálása után Riszticsék simán leszállottak.

Vasárnap
július 8-án az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség

HERZL emlékünnepe
rendez

Az ünnepi beszédet
Dr. Hamburg József mondja.

Szómer diszfonvonalás, szavalókönyv, karéneklés szerepelnek a műsorban

Kifeszített drótkötéssel tartóztatták le egy autóbili a dicsőszentmártoni országúton. Dicsőszentmártonból jelentik: Dr. Albert Oszkár dicsőszentmártoni városi tanácsos tegnapelőtt Medgyesről hazafelé tartott autóbilián. A dicsőszentmártoni üveggyár közelében az országúton nagy megdöbbenéssel konstatálta, hogy egy háromszorosan kifeszített drótkötél állja el az autóbili utját. Hogy a katasztrófát elkerüljete, azt annak köszönheti, hogy a lámpája utközben elromlott és ezért a sötétben csak egészen lassu tempóban haladt a gépkocsi előre. A dicsőszentmártoni rendőrség széleskörű nyomozást indított a tettes ellen.

Bédy-Schwimmer Róza rendőr lett Amerikában. Newyorkból jelentik: Bédy-Schwimmer Róza, a magyar feministák egyesületének megalapítója, aki a feminista-mozgalmakon kívül az az is ismertté tette nevét, hogy a Károlyi-kormány alatt működést fejtett ki Svájcban, mint ismeretes, a Károlyi-rezsim bukása után Amerikába költözött. A magyar feminista hölgy most az Unió államrendőrségének szolgálatába lépett, a legutóbbi napokban sikerrel letéve az államrendőrségi pótvizsgát. Természetes, hogy ezzel a pozícióval együtt jár az amerikai állampolgárság is.

PÉNZSZEKRENYEK

MAURICZ

SZOLID, ELEGANS
OLCSÓ

4000 LEJTŐL KEZDVE
HEINRICH L. WEINTRAUB
CIGHEU, BUCURESTI, CALA
MOSLOR 80
KIVANATRA INGYEN AR-
JEGYZEKET KÜLDÖK

KERESKÉPVISELŐKET AZ ORSZÁG MINDEN VÁROSÁBAN

Akiknek akiknek ne

Ez a piatra-ne esel igazságszol nek történetében nokat sujt a tó megtámadott eg vallási intézmér ellenállást mert rot lehetne ossz letékből, ahol n megtámadott ke és ittellett el a fusok alapján. tól, hogy a fü iteleit kritika tunk róluk, ugy seket nem anny mint inkább kö férának tipikus zásának tudtul esis esete, a na cer kálváriája igazságszolgáta milyen károsan atmoszférája az tott bírói judic Ezek közül jelenség volt róságának az it vel ezelőtt hoz kedő ügyében, este alaposan templom udva épen közáport lakaira s ezzel az ájtatoskodók bíróság a temp emlékezetes, ké többmillió pén ritéssel sujtott itélet annakide nemcsak idebe akkor azt mon állalános antis alatt állott, hi összeselt Mand gyilkosának fe

Azóta közel a napokban kö ler megnyugta dökhoz, amely ben tünteti fel főkent a zsidó végi ligák hág épen a román ján megállapít az atmoszféra a zsidóság hely Ma tehát még hogy az atmo lyásolhatná a Annál különös lentés, amely piatra-neamti- lebbezés folyté lás ügye, egy dette ki itéleté kedők fölött. a járásbíróság aránytalanul a megvádolt a napi börtönből teje rugó ka ság.

Valóban ne összhangba e ter ur megny itéletben seho igazságszolgál egyenlő elbán amikor a piat lyos szabadsá sel sujtja a t dökát, a nag plomrombolás

A munka meg ruhák mosás

Lavs

Egy 12 le ruhadara

Akiknek megtérítik és akiknek nem térítik meg...

Ez a piatra-neamti-i ítélet nem az első eset igazságszolgáltatásunk utolsó éveinek történetében, amikor a bíróság olyanokat sújt a törvény szigorával, akik megtámadott egyéni biztonságuk, vagy vallási intézményeik védelmében aktív ellenállást mertek kifejtetni. Egész csokrot lehetne összeállítani ezekből az ítéletekből, ahol nem a támadó, hanem a megtámadott került a vádlottak padjára és ítéltetett el a szigorú törvényparagrafusok alapján. Mindig tartózkodtunk attól, hogy a független román bíróságok ítéleteit kritika tárgyává tegyük s ha írunk róluk, úgy az esetleges bírói tévedéseket nem annyira a bíróság hibájának, mint inkább közéleti és politikai atmoszférának tipikus és logikus megnyilvánulásainak tudtuk be. A jasi-i Lerner kocsis esete, a nagyváradi Blau József pin-cér kálváriája és még néhány hasonló igazságszolgáltatási kilengés mutatják, milyen károsan befolyásolta közéletünk atmoszférája az elfogulatlanságra hivatott bírói judiciumot.

Ezek közül az esetek közül is kirívó jelenség volt a piatra-neamti-i járásbírósnak az ítélete, amelyet másfél évvel ezelőtt hozott néhány zsidó kereskedő ügyében, akik 1928 őszén Kol-Nidre este alaposan helybenhagyták a zsidó templom udvarán néhány diákot, akik open közpört zúdították a templom ablakaira s ezzel irtózatos pánikot okoztak az ajtóskodók között. A piatra-neamti-i bíróság a templomot védő zsidókat, mint emlékeztetés, két három évi börtönnel és többmillió pénzbürséggel, illetőleg kártérítéssel sújtotta a támadók javára. Az ítélet annakidején kínos feltűnést keltett nemcsak itthon, de a külföldön is. Amikor azt mondtuk, hogy a bíróság az államos antiszemita agitáció hatása alatt állott, hiszen a tárgyalás csaknem összeselt Manciu jasi rendőrprefektus gúnyosának felmentésével.

Azóta közel két esztendő telt el és éppen napokban közöltük Duca belügyminiszter megnyugtató levelét az amerikai zsidóhoz, amelyben olyan rózsás színekben tünteti fel a romániai kisebbségek és főként a zsidók helyzetét. A népszövetségi ligák hágai kongresszusán pedig éppen a román delegátusok jelentései alapján megállapították, hogy Romániában az atmoszféra lényegesen megjavult és a zsidóság helyzete szilárdnak tekinthető. Ma tehát még azt sem lehet mondani, hogy az atmoszféra különösképpen befolyásolhatná a bíróságok ítéletükben. Annál különösebben hat az a távirati jelentés, amely arról számol be, hogy a piatra-neamti-i törvényszék, amelyhez felbuzgósított került a templom támadás ügye, egy heti tárgyalás után ma hirdette ki ítéletét a megvádolt zsidó kereskedők fölött. Ez az ítélet, bár enyhébb a járásbírói igazságtévesztésnél, mégis aránytalanul súlyos büntetésben részesíti a megvádolt zsidókat. Két és három hónapi börtönbüntetéseket és több százszáz leire rugó kártérítést ítélt meg a bíróság.

Valóban nem tudjuk miként hozhatjuk összhangba ezt az ítéletet Duca miniszter ur megnyugtató szavaival. Ebben az ítéletben sehogys birjuk felismerni az igazságszolgáltatás alappillértét képező egyenlő elbánás elvét. Mert ugyanakkor, amikor a piatra-neamti-i törvényszék súlyos szabadságvesztéssel és pénzbüntetéssel sújtja a templomukat védelmező zsidókat, a nagyváradi és kolozsvári templomrombolások ügyében egyetlen kárté-

ritési ítéletet sem hoztak a bíróságok. Ezeket a károkat az állam, vagyis az adófizető polgárok fizették meg. Am ez a kártérítés is csak részleges volt. A bánffyuhnyadi zsidó templom még ma is romokban hever, mert a kormány egyetlen bani kártérítést sem utalt ki számára. Ugyancsak megfeledezett kártalanítani azokat, akiknek magánlakásaikba hatoltak be a rombolók, akiket felhívra vertek, szemüket ütötték ki s akiknek egyetlen vagyoniukat képező berendezéseiket zúzták szét a támadók. Sok millióra tehető még az a kár, amelynek megtérítéséről a kormány eddig nem gondoskodott. Hogyan vélekedhetünk ezek után a

piatra-neamti-i ítéletről, amelyben felnőt és tekintélyes zsidó polgárokat ítélték el azért, mert egy néhány éretlen diákot, ha ütlegekkel is, megakadályozták abban, hogy templomot romboljanak és az

ünnepi ájtatásosságát megzavarják. Valahol hiba lehet. Duca miniszter urnak alaposabban kellett volna körülnéznie az országban, mielőtt az amerikai zsidóhoz intézett levelét elküldötte.

Világszenzáció
Mától kezdve a filmtechnika eddig utol nem ért leghatalmasabb alkotása

CORSO filmszínház

METROPOLIS

Két rész egyszerre vetítve. Előadások kezdete: csütörtök, péntek 6 és 9 óra. Szombat, vasárnap 3, 6 és 9 óra. — A 3 és 6 óras előadásokon 20 és 30 lejes belépőjegy

Husz halálos ítéletet kér az ügyész a donecvidéki monstre-pörben

Csak az orosz vádlottakra kér szigorú büntetést az ügyész

(Berlin, július 4. Az Uj Kelet tud.) Moszkvából érkezett jelentések szerint a Donez vidéki nagy ellenforradalmi bűnpörben az államügyész a német vádlottak közül Mayer ellen visszavonta a vádat, Otto ellen pedig mindössze legfőbb egyévi szabadságvesztést kér. Annál súlyosabb büntetéseket követel azonban az orosz vádlottakkal szemben. Beszédében kiemelte, hogy a franciák inkább politikai okokból akartak ártani Szovjetországnak azzal, hogy megvesztegettek néhány szakembert, míg a németek inkább gazdasági előnyöket ke-

restek ebből az ügyből. Hosszasan foglalkozott Otto német vádlottal, aki előbb a „Stahlhelm” kampókeresztes alakulat tagja volt, majd átlépett az új Oroszország barátainak egyesületébe. Aki ilyen cikk-cakkos utakon jár, arról nyugodtan fel lehet tételezni, hogy beáll az összeesküvők sorába. Egy Kusma nevű orosz mérnökkel szemben halálbüntetést kért. — Igaz, igen sokan kívánják — mondotta — hogy ezt a kiváló szakembert megmentésük, azonban minél kábánabb, mint szakember, annál veszedelmesebb

a szovjet szempontjából, mert ezzel csak árt Oroszország érdekeinek. Az iratokból kiderült, és ő maga sem tudja letagadni, hogy külföldi utjait arra használta, hogy a bányák egykori és külföldön tartózkodó tulajdonosai érdekeit szolgálja. Kispolgári környezetből származik, előbb papnak készült és már ezért is megbízhatatlan. Szabotált és hazájának ellensége volt. Ki kell őt irtani! Krylenko eddig husz vádlott ellen kért halálbüntetést. Három ellen feltételes ítéletet követelt.

A kormány hivatalosan bejelenti, hogy akár sikerül a kölcsön, akár nem, helyén marad

Jorga a régenstanácshoz készül, hogy magának követelje a hatalmat

Ha nem sikerül megszerezni a stabilizációs előleget, a Banca Naționala bankjegykibocsátást eszközöl a terményexportőrök segítségével

(Bucuresti-Bukarest, július 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Midőn a kölcsöntárgyalásokkal kapcsolatosan az első pesszimiztikus hírek forgalomba kerültek, politikai körök a fenyegető fiasköval kapcsolatban felvetették a liberális kormány felelősségének kérdését és bizonyos jól informált körökben tudnivaló, hogy a stabilizáció elhalasztása esetén Brătianu Vintila beadja lemondását. Amint a kölcsönre vonatkozó hírek váltakoztak, ép-ugy váltakoznak azóta a kormány maradásáról, vagy távozásáról elterjedt hírek, amelyek azt a látszatot engedték kelteni, hogy a stabilizáció és a liberális kormány között szoros junktim fejlődött ki. S amelyből logikusan következett volna az, hogy amennyiben a kormány eltávozik a sikertelenség esetén, épugy átadja helyét, ha a kölcsönt és a stabilizációt lebonyolította. A kormány most francia nyelvű felhívatalosa, a külföldnek szánt „L'Independence Roumaine” utján siet az esetleges távozásával kapcsolatos verziókat megcáfolni. A kormányfelhívatalos kategórikusan kijelenti, hogy a liberálisok nem távoznak sem stabilizáció előtt, sem stabilizáció után, sőt helyükön maradnak akár lesz stabilizáció, akár nem. Ime, mit ír a „L'Independence”:

„Románia belpolitikai helyzete abszolút világos s nem tűr semmilyen változtatást. Kétségtelen az, hogy a kormány az alkotmányos tényezők bizalmát bírja és egy homogén többségre támaszkodik. Ezenkívül a Brătianu Vintila-kormány azon az uton van, hogy megvalósítsa egy jelentős részét programjának a külföldi kölcsön megkötésével s a pénzügyi reformot, amely bizonyára nem érveget a vonatkozó törvények megszavazásával, hanem amely egy állandó és hosszútartamu ellenőrzést kíván. — a kontinuitás politikáját a nemzeti aktivitás minden terránumán.”

A „L'Independence” cikke sokkal kate-

gorikusabban hangzik, semminthogy intencióiban kételkedni lehetne Brătianu Vintilának elhatározott szándéka az, hogy a kormányon marad, amíg csak lehet. A jövő van hivatva beigazolni azt, mennyiben voltak jogosultak a miniszterelnök és a liberális kormány vérmes reményei.

Politikai körökben egyébként élénken kommentálják Jorgának, pártja brailai bankettjén tett kijelentéseit. Jorga professzor kijelentette többek között, hogy bár a tömegek nincsenek ugyan körülötte, a zászlót azonban ő tartja a kezében s nincs messze az idő. Midőn ez alatt a zászló alatt fognak a csapatok gyülekezni. Beszédét a következőkkel fejezte be:

— El fogok menni a régenstanácshoz és az én pártom számára fogom követelni a hatalmat.

Ez a kijelentés Jorgának az utóbbi hónapokban tanúsított magatartása után nem hat a megiepetés erejével és lényegében azt jelenti, hogy a nemzeti parasztpárt és Jorga professzor utjai elváltak. Erre mutat egyébként az is, hogy a nemzeti parasztpárt tüntetőleg távolmaradt

Jorga valóni de muntei egyetemének megnyitási ünnepségeiről.

Bukarest, július 4. A ma délutáni „Lupta” arról ad hírt, hogy abban az esetben, ha nem sikerül megszerezni a kormánynak a háromszázmillió frank stabilizációs előleget a Banca Nationala saját aranytartaléka fedezésével újabb bankjegykibocsátást fog eszközölni, hogy a kétségbeesett terményexportőröket kölcsönökkel kisegítse.

A többi délutáni lapok azon a véleményen vannak, hogy ha sikerülne is megszerezni a háromszázmillió előleget, ez olyan feltételek mellett történik, amelyek a kölcsönre nézve katasztrófálisak lehetnek. A megszerzendő előleg egyedül a bankárok javát szolgálná, ellenben a közgazdasági életet még jobban lerontaná.

— Megalakult a görög kormány. Athénből jelentik: Venizelos megalakította kormányát, amely ma leteszi az esküt. A miniszterelnök nem jelenik meg a kamara előtt, amelyet szombaton vagy hétfőn feloszlatnak.

Szováta-fürdőn

Villa Speranza
Uri panzio
Szováta-fürdő

a kítőnőn ismert **uri panzio** a villa SPERANZA-ban, lényeges átalakításokkal, ezidén már **junius hóban megnyílt.**

Elismerten elsőrangú konyha, csukott veranda. Bejáró vendégeknek külön étterem. — Felvilágosítással és kívánatra prospektussal szolgál, előjegyzést elfogad **dr. Krausz József főorvos**, Dicsőszentmárton (Dics. színművelő)

A munka megkönnyítésére alakult társaság

Ruhák és fehérneműk mosására csak a Lavseul Nora-t

ajánlja.

Egy 12 lejes csomaggal 100 ruhadarabot lehet kimosni

5.
nemzeti
lyt
ndja.
kös,
orban
óztatak
mártoaj
jelen
entmár
Med-
obilján
közeli
obenes-
szoro-
az auto
elkerül
a lám
a ső-
póban
őszent-
nyomo-
endőr
entik:
agyar
pitója,
il az-
a Ká-
ett ki
rolyi-
költő-
most
gálatá
siker-
tvizs-
ziczió-
oigár

Egyiptom új forradalom előtt

Fuad király puccsszerűen reakciós kisebbségi kormányt nevezett ki. Nahas pasa az utcát mozgósítja

Kairo, július 4. A politikai helyzet hirtelen ismét feszült lett és egyre szaporodtak a zavargások, amelyek mindinkább forradalmi jeleket öltenek. A forrongás éle most azonban nem Anglia ellen irányul, hanem egyenesen Fuad király ellen. Néhány nappal ezelőtt ugyanis nyilvánvalóvá vált, hogy Seifedin hercegnek Fuad király ellen indított kártérítési pörében a király peresztes lesz. Nahas pasa miniszterelnök, akit Fuad király káncapitálai akart olyan törvény meghozatalára, amely az utolsó pillanatban lehetlenné tenné Seifedin herceg kártérítési igényeit, ellenállt a királynak, az alkotmányra vonatkozva. A király erre lemondottnak nyilvánította a kormányt és Nahas pasa helyére Mahmud pasát nevezte ki miniszterelnöknek. Már maga az a tény, hogy a király ilyen brutális eszközökkel ütötte el Seifedin herceget jogaitól azok után, hogy 30 éven át örültek házában tartotta, a lakosság körében

nagy nyugtalanságot váltott ki. Most azután, hogy Mahmud pasát, a legsötétebb reakció vezérét nevezte ki a király miniszterelnöknek, katasztrófális kitöréssel fenyeget az elégedetlenség. Mahmud pasa még a parlament egyhármadára sem támaszkodik. Tegnap a diákság Kairó uccáin nagy tüntetést rendezett Nahas pasa mellett és eközben összeütközött az autókön kivonult rendőrökkel. A mai nap folyamán nem folytatódtak ugyan a tüntetések, de a hangulatból ítélve, minden percben zavargások kitörésétől tartanak. Mahmud pasának első dolga az volt, hogy kormányra lépése után elnapolta a parlamentet. Nahas pasa az egyik lapban nyilatkozik és kijelenti, hogy az uccára viszi ki döntésre az igazság ügyét és az ucca ma is elég erős arra, hogy úgy ahogy 1925-ben elkergette Sivar pasa reakciós kormányát, most is elkeresse a reakciót, amely diktatúrát akar az országra erőszakolni.

Pilsudsky marsall valószínűleg visszavonul a politikai életről

Romániai szabadsága után állítólag nem veszi át újra hivatalát

Varsó, július 4. Röviden jelentettük, hogy Pilsudsky lengyel marsall szabadságidejét Romániában, Targoviste mellett fogja tölteni. Hir szerint a marsall politikai megbízással is jön Romániába.

A jelenlegi lengyel nemzetgyűlés összetételére igen erős befolyást gyakorolt Pilsudsky, mikor egy katonai felkeléssel 1926 májusában visszaszerezte a hatalmat és új választásokat írt ki. Tehát saját képviselőit nevezte úresfejű, agylágyult naplopóknak a lengyel diktátor, majd arról beszélt, mennyivel több erkölcsi értékük van a közönséges uccai lányoknak, mint a lengyel törvényhozásnak, amely nem érdemli meg, hogy ökölcsepásokkal tiszteljék meg, hanem tartozik beérni azzal, ha a csizmasarok rugásával oktatják ki feladataira.

A köztársasági elnök állását nem vállalhatja önérvényes ember, folytatta fejtegetéseit Pilsudsky, kissé gyengédtelen célzással arra a vegyészeti professzora, a ki inkább Pilsudsky diktatúrája, mint a lengyel alkotmány fogyatékosságai miatt folytathatja nyugodtan kémiai kísérleteit az elnöki palotában és türehtelenné vált a miniszterelnökség, mert a képviselők azt kívánják a miniszterelnöktől, hogy minden kis törvényjavaslattal törődjen és minden kis vidéki ügygel foglalkozzék. Majd saját menesztett minisztereiről közölte Pilsudsky, hogy tehetségtelenek és tudatlanok voltak, nem is szólva arról, hogy folyton a kép-

viselők kéréseivel törődtek.

Az ilyen nyilatkozat logikus következménye az lett volna, ha Pilsudsky hazaküldi a sejm-et, felmenti állása alól a köztársasági elnököt és nyíltan átveszi a diktatúra gyakorlását, mert idáig csak a miniszterelnök, a hadügyminiszter és a hadsereg főparancsnok állásainak egy személyben való beföltésével gyakorolta a hatalmat. De egészen más történt. A nyilatkozatokat Pilsudsky átadta két házi újságírójának, akiknek megengedte azt, hogy saját zsebük javára pénzért helyezzék el a varsói lapokban az érdekes kritikai fejtegetéseket. A lengyel sajtóviszonyok igen szegényesek lehetnek, mert a nyilatkozat honoráriuma gyanánt nem folyt be több, mint 5000 zloty, ámbar igaz, hogy a két háziújságíró nyilvánosan összekapott és most hamis elszámolással gyanúsítják egymást. A nyilatkozat aláírására Pilsudsky lemondott a miniszterelnökség piszkos hivataláról és egyik hívét ültette elhagyott helyére, csak a hadsereg főparancsnokságát tartva meg, egyben pedig megbízta az általa kiszemelt hadügyminisztert, hogy tábornok léteire adjon erőlyes nyomást a külpolitikának, ha ezt szükségesnek tartja.

Az új lengyel kormány tisztára Pilsudsky embereiből áll, a tábornagy nélkül és Pilsudsky közölte azt is, hogy nem egészségi okokból utazik külföldre három hónapos szabadságra, hanem

azért, mert megutálta a lengyel viszonyokat. Az ilyen nyilatkozatnak csak úgy lett volna értelme, ha egy újabb államcsínyt vezet be. Pilsudsky azonban megállott a bevezetésnél és most maga mögött hagyja a lengyel határokat, nem törődve azzal a felfordulással, amelyet szokatlan kijelentései okoztak.

Nem lehet tagadni, hogy Pilsudsky biztosan tartja kezében a lengyel hadsereg egy részét és nem lehet tagadni, hogy romantikus pályájának igen nagy része van az egységes Lengyelország feltámasztásában. Mint a Robotnik szocialista újság szerkesztője, belvitte már évekkal a háború kitörése előtt a lengyel feltámasztás gondolatát a szakszervezetekbe és az egyetemi fiatalság mellett elsősorban szocialista munkásokból szervezett olyan tornaegyesületeket, amelyek katonai keretek gyanánt állottak készenlétben. Az osztrák kormány ugyanazzal a csöndes jóindulattal támogatta Pilsudsky tevékenységét Lembergben és az orosz határszélen, mint ahogy Bécs engedte Krakóban agitálni Lenin, abból indulva ki, hogy csak Oroszországot fogják gyöngíteni az ilyen forradalmi szervezkedések. Sőt szocialista szerkesztőből osztrák-magyar vezérőrnaggyá lett Pilsudsky a háború kezdetén, mikor felállították a lengyel légiókat, mert Bécsben még mindig nem vették észre azt, hogy Orosz-Lengyelország felszabadítása egyet jelent Galícia elvesztésével.

Innen fogva Pilsudsky pályájának for-

Összel nagy hadgyakorlatok lesznek, amelyre több korosztályt hívnak be

Bucuresti-Bukarest július 4. A nagyvezérkar elhatározta, hogy ősszel hadgyakorlatokat tart és ez alkalommal behívták valamennyi tartalékosított és részben legénység is. A vezérkar rövidesen megállapítja a fegyvergyakorlatra behívandó korosztályokat.

Az amerikai demokraták a más államokkal kötött szövetségek ellen foglalnak állást

New-York, július 4. Mint jelentettük, a demokrata párt nemzeti konventje elfogadta a pártprogramot és a demokrata párt Smith newyorki kormányzó egyhangulag elnökjelöltjévé választotta meg. Az 1928 érvényes szavazatból, amely 55 államból adódott össze, az első választási menetben 849 szavazatot esett Smithre, vagyis több a szükséges kétharmadnál. Ennek hatása alatt a második választási menetben már egyhangulag jelölték Smith-et elnöké.

Smith jelölése, bár előrelátható volt, mégis nagy szenzációt keltett, mert Smith az első katolikus vallású elnökjelölt az Egyesült Államok történelmében. A jelölés után Smith táviratot intézett a demokrata párt konventjéhez és megköszönve a jelölést, többek közt kijelenti táviratában, hogy mindenekelőtt gyökeresen meg kell változtatni a szesztilalmi törvényt.

Az országos demokratakonvent által elfogadott program a sokat vitatott szesztilalom kérdésében arra a megjegyzésre szorítkozik, hogy nyolceves kormányzás után a republikánus pártnak mentegőznie kell az ország előtt, hogy nem sikerült végrehajtani a szesztilalmat. A demokrata párt becületés kísérletet tett, hogy a szesztilalmi törvény rendelkezéseit végrehajtsa. Ez a szövetség kompromisszumot jelent a kérdésben fenálló szélső álláspontok között. A program megtámadja a republikánus pártot a mezőgazdasággal szemben követett politikája miatt és a mezőgazdaság mellett lehetővé kívánja tenni, hogy az amerikai ipar sikeresen vegye fel a versenyt a külfölddel.

A demokrata pártprogram külpolitikai része nem említi sem a Népszövetséget, sem a nemzetközi döntőbírószéket. Ezzel szemben élesen állást foglal az ellen, hogy idegen nemzetekkel politikai szövetségeket kössenek. Elitéli a program a háborút, a militarizmust, az imperializmust és eliteli a más államok ügyeibe való beavatkozást, nevezetesen a délamerikai államok ügyeibe való beavatkozást

dulatait nyilvántartja a háború története: merész előretörés Orosz-Lengyelországra igazi céljának feltárulását, a magdenburgi várfogságban töltött hónapokat, diadalmas bevonulását Varsóba, a miniszterelnöki szék elfoglalását a tábornagy egyenruhában. Azután következett köztársasági elnöksége és heves, megmondhatatlan taktikával vezetett orosz hadjárata, amelynek ellenlékése Varsó kapujáig vezette a vörös csapatokat.

Majd jött két-három év, amikor Pilsudsky joggal érezhette magát üldözött embernek az általa életrekelített országban.

Tiszta hort önteni a pohárba: ez volna a neve Pilsudsky legújabb heves nyilatkozatának. Az általános hit pedig az, hogy a szabadságról nem fog visszatérni a tábornagy. A palástolt diktatúra surlódásait nem bírja idegekkel, a nyílt diktatúrától visszariad, mert nem akarja feladni történeti múltját és szerepét a lengyel történet évkönyveiben. A nagy, ideges kirobbanás tehát a lengyel politikai körök egy része szerint a diktatúra korának felszámolását jelenti be és nem a diktatúra rendszerének élesebbre fordulását. Csak éppen azzal nem számol eléggé, az az optimista felfogás, hogy Pilsudsky igen élesen exponált környezetében nem fog egykönnyen lemondani a hatalomról és környezetének hatása alatt Pilsudsky talán még elszánja magát olyan lépésekre, amelyeknek megtétele elől most szabadságra utazott.

és ezzel együtt természetesen a nikaragui hadjáratot is. A program szükségesnek tartja, hogy kiépítsék a délamerikai államokhoz való viszonyt, de ez csak a Monroe-elv fentartásával történhetik meg.

Az országos demokratakonvent ezután alenköül Robinsont jelölte.

Az elnöké jelölt Alfred Amanuel Smith 1873 december 30-án született Newyorkban. Teljesen szegény szülők gyermeke volt, akiből újságíró lett, később pedig egy halkereskedés kifizetője volt, majd írók lett egy jogi irodában, ahol 1903-ig volt. Ekkor kezdődött meg a karrierje, mert 1903-ban Newyork állam parlamentjébe választották és annak tagja volt egész 1915-ig. Mint sheriff és mintelnök működött ezután Newyorkban, míg 1917-ben Newyork állam kormányzójává választották meg. A következő választásokon, 1921-ben és 1922-ben bukott, de 1923-ban újra kormányzó lett és évről-évre újra megválasztották, ami nagy ritkaság. Az 1924-es elnökválasztáson Smith már jelöltként lépett fel a demokrata párt programjával, de 102 eredménytelen választási menet után, akkor kisebbségben maradt.

Kérjen mindenütt

Borszék i
ásványvizet

Klein
Samu, Cluj,
Calea Gen
Dragalina 27

* Nobile tábornok az északi sarkon gina Maria 7. Parti textil áruház, mely meglepetéssel hallotta, hogy ismét meg nyílt a régi Dick-féle üzletben StSr. Re cég tulajdoni olcsó hirdetésére felhívjuk az olvasó figyelmét.

Julius 10-én kezdi meg közölni az UJ KELET Max Brod világhírű regényét:

REUBENI a zsidók fejedelme

A tényleges történelmi magból kiindulva, Max Brod egy középkori zsidó államalapítási terv hősi eposzát rajzolja meg megejtő, lebilincselő módon. Az utolsó évtizedek legművészeiből, de egyben legérdekesebb, legizgalmasabb zsidó regénye

A művészi fordítás dr. Hamburgné, Becsky Irén munkája

Kérem
Telefon

Reklam

hét

SZABÓ

JENŐ

divalkülönlegességek áruházában

CLUJ.

1 m. Opatin fehérneműre minden színben	29.—
1 m. mosó delain . .	39.—
1 m. zephir, ingekre	39.—
1 m. sima angol zefir	39.—
1 m. fehérnemű vászon	39.—
1 m. 100 cm. széles mintás grenadin	65.—
1 drb. férfi zsebkendő	9.—
1 drb. szalvéta . . .	8.—

A legújabb mintás francia selyem bateschek, muslinok, mintás japonez és crepdechinek dus választékban rak-tárra érkeztek.

Kérem kirakataim szives megtekintését.

Telefon 4-79 Telefon.

— **Nyomdászok János-ünnepélye.** A Romániai Grafikai Munkások Szövetségének kolozsvári kerülete a „Gutenberg” Dal- és Zeneegylet közreműködésével f. évi július hó 8-án, vasárnap Calea Peleacului (v. Tordai-ut) 38. szám alatti Kacsó-kert összes helyiségeiben tánccal, kugliversennyel, női szépségversennyel, nagy konfetti- és szerpentinasatával, világpostával stb. stb. egybekötve nagy műsoros János-ünnepélyt rendez. A kugliverseny délelőtt 10 órakor, a műsor délután 4 órakor, a tánc este 9 órakor veszi kezdetét. Belépődíj: személyjegy 40, családjegy (3 személyre) 100 lej. A tiszta jövedelem a munkanélküliek, özvegyek és árvák javára lesz fordítva és ezért felülfizetések köszönettel lesznek elfogadva. Az ünnepély egyébként nagyon kedvezőnek ígérkezik.

— **Kerékpáros kirándulás.** Az Erdélyi Kárpát-Egyesület kerékpáros osztálya f. hó 8-án, vasárnap kirándulást rendez Kolozs sósfürdőre, hova kedvezményes fürdőjegyeket szolgáltatunk ki a résztvevőknek. Gyülekezés a Mátyásháznál. Indulás reggel 7 órakor. Vezető: Orosz Endre. A kirándulásra kerékpáros hölgyek és vendégek is jelentkezhetnek.

— **Egy hét múlva Radics hazautazhat Zágrádba.** Belgrádból jelentik: Radics állapota állandóan javul. A beteg tegnap már felkelhetett ágyából, hogy néhány lépést tegyen a szobában. Remélik, hogy nyolc nap múlva már anynyira egészséges és erős lesz, hogy minden veszedelem nélkül hazautazhat Zágrádba.

* **Edison filmszínházban július 5-7-ig bemutásra kerül a »Zokogó Hegedű«** dráma teljesen felirat nélkül, új kinematografiai csoda. Azonkívül »Aurora vonaton« 7 fevonásos vigjáték a világ legszebb színészeivel Charles Murray, Új gépünk, mely egyedülálló hazánkban. Olesó helyárak: 10, 15, 20, 25 és 30 lei. Csütörtökön fél 6 órakor sajtóbemutató.

— **Huszonhárom határátlépési ügyben hozott ítéletet a kolozsvári hadbíró ság.** A kolozsvári hatodik hadtest hadbíró sága tegnap a határátlépési ügyeknek egész sorozatát tárgyalta le. A tárgyalásra kitűzött ügyek közül huszonhárom esetben ítéletet hozott a hadbíró ság és átlagosan öt naptól hat hónapig terjedő fogházbüntetéssel sújtotta a vádlottakat. Nagyon sok határátlépő az al védekezett, hogy mivel román állampolgárok voltak ugyan, de utlevéllel nem rendelkeztek, a szomszédos államok toloncolták őket a határra és kényszerülve voltak a határ átlépésére. A hadbíró ság legtöbb esetben figyelembe is vette ezeket az érveléseket, ezeket a vádlottakat csupán kisebb pénzbírsággal büntette.

— **Figyelmeztetés.** Tudomásunkra jutott, hogy úgy helyben mint vidéken, Talmud Thóránk részére könyöradományokat gyűjtenek. Figyelmeztetünk mindenkit, hogy mi erre a célra senkinek megbízást nem adtunk és minden ilyen nyugta hamisítvány. Aradi Orth. Izr. Hitközség Előljárósága.

* **Reuma, csusz és köszvény elleni biztos gyógymódot** talál Bizusan (Büddöspataka) Szamosmegye, Dej-Nagybánya vonalon. Vasuti megálló szemben a fürdővel. Napi penzió 4-szeri elsőrangú étkezéssel és I. oszt. fürdővel 210 lej. Ugyanaz kóser kosztal 220 lej. Előjegyzések Buzuai fürdőigazgatóság Ileanda címre küldendők

— **Klinger József mérnök kitiüntetése.** Klinger József mérnököt, a kolozsvári állami kataszteri hivatal vezetőjét, a román vaskoronarend keresztiével tüntették ki. Klinger mérnök általános elismert szakteknitely, akít hosszú és eredményes tevékenysége után méltán ér e ritka kitiüntetés. Bennünket különös örömmel tölt el a Klinger mérnököt ért disztinkció, mert a kitiüntetett egyike a cionista mozgalom legrégebb és legaktívabb harcosainak, aki egyébként a Nagyjantézőbizottság aktív tagja is.

— **Egy megújított régi szokás.** Az ősi időben Erec Jiszraélben minden gyermek születésekor ültettek egy fát, mint az ifjuság és erő élő szimbolumát. Ha fiú született, ültettek egy cédrust és ha lány, akkor fenyőt. Ahogy a gyermek napról-napra növekedett, úgy fejlődött a fa is. Együtt nőttek, erősödtek és egyre nagyobb lett a fáska és a gyermek. Amikor az ifjú férfivé érett és a leánynak esküvője volt, a szüvetésük idején ültetett fák ből díszítették fel a baldachint és a nászházat. Ez a szép szokás teljesen feledésbe ment, mint igen sok más zsidó tradíció. Most, amikor hazatérünk régi országunkba, felelevenednek az ősi népszokások. A fák ujve ismét gyermekünnep Erec Jiszraélben. Minden jó zsidónak segíteni kell minden igyekezettel, hogy a faültetés szokása ujjaéledjen. Mindenki ültethet egy fát Erec Jiszraélben. A faadományok révén a Keren Kajemet ismét árnyékossá és egészségessé varázsolja a kopár és pusztá hegyeket és a kétezer év óta kietlen sívár völgyeket. Mesz-sze őseink régi szokásait tegyék magatokévá, ültessetek fát Erec Jiszraélben és az ország ujra virágozni fog Gyökerezzén Erec Jiszraélben a ti örömtők, amikor gyermek születik, ültessünk egy fát nevére a mi ősi országunkban, amely nőni fog, mint a gyermek, az Élet szimboluma, a zsidó nép megújulásának forrása.

Egyszeri próbahaszárat me győzi, hogy a **Dr. TISCHLER-Creme** a legkötelesebb arckendő. Tartalmi anyagokat nem tartalmaz. Kapható mindenütt.

Főlepkat : Osváth
gyógyszerár — Tárgu - Mures

— **Figyelmeztetés állampolgársági ügyben.** A cluj Curtea de Apel mellett működő állampolgársági felebezési bizottság ujabban a következők ügyében határozott: Mauritiu Samuil, Gheorghe Holczer Dej, Eugen Fried, Joan Hochmüller Huedin, Hermina Reschner, Joan Rothberger, Desideriu Schmiéd, Aron Kohn Sibiu, Menderl Grün Gherla, Josif Bauer, Tg.-mures, Arpad Schwartz, Alexa Berkovits, Lazar Samuil, Martin Makovits, Ignatz Horváth, Armán Tüköri Cluj, Joan Kantor Brasov, Hela Stein, Gustav Berger Uioara, Josif Schachter Surduc, Rafael Klein Lemniu.

PANAMA Bölgyeim! PANAMA
megjött a panamám, a panamái és bécsi udonvegok.
Tarka panama nélam 250 L. darabja
Felt és női kalapok 48 óra alatt formázók és alakítók a legújabb formákr.
gyári árak!

CARMEN
KALAPÜZEM
PANAMA CLUJ CAL. VICTORIE 4. PANAMA

— **Délamerikába startolt két olasz pilótatiszt.** Rómából jelentik: Ferrarin pilóta-kapitány és Delprete pilóta-örnagy tegnap este nyolc órakor a római repülőtérén startoltak az ocean átréplésére. A két pilótatiszt egyenesen Délamerikába akar repülni.

Amateurok, fényképezészek!

Fényképezési cikkeiket a legolcsóbban

BERNAT

p. piáruházánál, Piata Unirii 29. sz. alatt

szerezhetik be.

A jó érett banán felséges egy étel,

Mindenütt kapható „Vegyétek egyétek“

* **Orvosi hír.** Dr. Farkas szülész-nőorvos külföldi utjáról hazaérkezett és ismét megkezdte rendeléseit az áthelyezett rendezésében Marosvásárhelyen Jókai-ucca- 8. sz. alatt.

— **Megkezdte működését a budapesti életuntakat védő iroda.** Budapestről jelentik: Ma megkezdte működését az életuntakat védő iroda. Az irodában már az első napon rengeteg állongvilkosjelölt jelentkezett, akik természetesen nagymértékben megnehezítették az iroda munkáját.

— **Hangtalanul működő revolverrel gyilkolták meg Jakobovici szerkesztőt.** Kisenevből jelentik: A rendőrség pontosan megállapította, hogy az Ultro című orosz lap szerkesztőjét, Jacobovici Vitoldot egy Vatia nevű szovjetkém gyilkolta meg. A gyilkossághoz olyan revolvert használt, amely hangtalanul dörmögés nélkül működik. Ezt valószínűleg a szovjethatóságoktól kapta a merénylet elkövetéséhez. Kolontav asz szony, akít a merénylettel kapcsolatban letartóztattak, a neves szovjet-diplomata.

— **Leszállítják a liszt, hus és tej árát.** Már a múlt hét folyamán egvizben összeült a városházán az ármegállapító bizottság. Bizonyos fokig mérsékelte is a maximális árakat, azonban az állandó választmány a határozatait nem hagyta jóvá és így az ármegállapító bizottság most ujabban összeült. A tegnapi ülésen a lisztárakat és a husárakat tetemesen mérsékelte, viszont a kukoricaliszt árát kis mértékben emelte. Az új ármaximálás szerint a jövőben a barnaliszt ára 10 lei, félbarna 13.50 és a fehér liszt 14.50 lei. A buzaliszt árának mérséklése az ország minden részéről befutó kedvező terméskilátásoknak az eredménye. És amint hozzáértők jóslják, ezek az árak rövid időn belül sokkal jelentősebb áresést is foghatnak mutatni. Mig az összes gazdasági terményekben pompás terméskilátások mutatkoznak, addig a kukorica az egyedül, amely az egész országban nagyon gyöngye termést mutat. Ezzel függ össze a kukoricaliszt maximálása, mely szerint a szitált kukoricaliszt ára 14 lei 50 bani, viszont a szitálatlané 10 lei 75 bani. Ugyancsak ujra maximálták a husárakat is. Az új árak elsőosztályu marhahus 32.50 lei, másodosztályu 31 lei. Az elsőosztályu borjúhús ára 44 lei, a másodosztályu pedig 38 lei. A sertéshus ára 51 lei. Leszállították a tej árát is. Tehentej literje 8 lei, bivalytej 10 lei.

Jó izlésű nő

nem türi magán a tennisé, uszánál, tán nál az izléstelen hónaljszöröket. Eltávoításukra az abszolut á talmatlan „TOT“ védjegyjű angol szörvesztót használja, mely az éktelen ször-szálakat, a bajakat nyomtalanul feloldja, e tünteti. — Ara csontkapa óval együtt Lei 100. Ha valahol nem volna, forduljon

Dr. Biró gyógyszerárhoz - Cluj (Piata Unirii). — fogadjon el mást

Színház - Művészet

Magyar Színház műsora

Szombaton este 8 és fél órákor: Marusja, a kis cselédleány szerenésje. (Ujdonság először. Urwantzow világírú új komédiája. Sorozatsz. 355).

Vasárnap 6 órákor: Edenkert. (Poór Lili föllépésével. Muzihelyáras előadás. 50, 40, 30, 20 és 10 lejes helyárak. Sorozatszám: 356.)

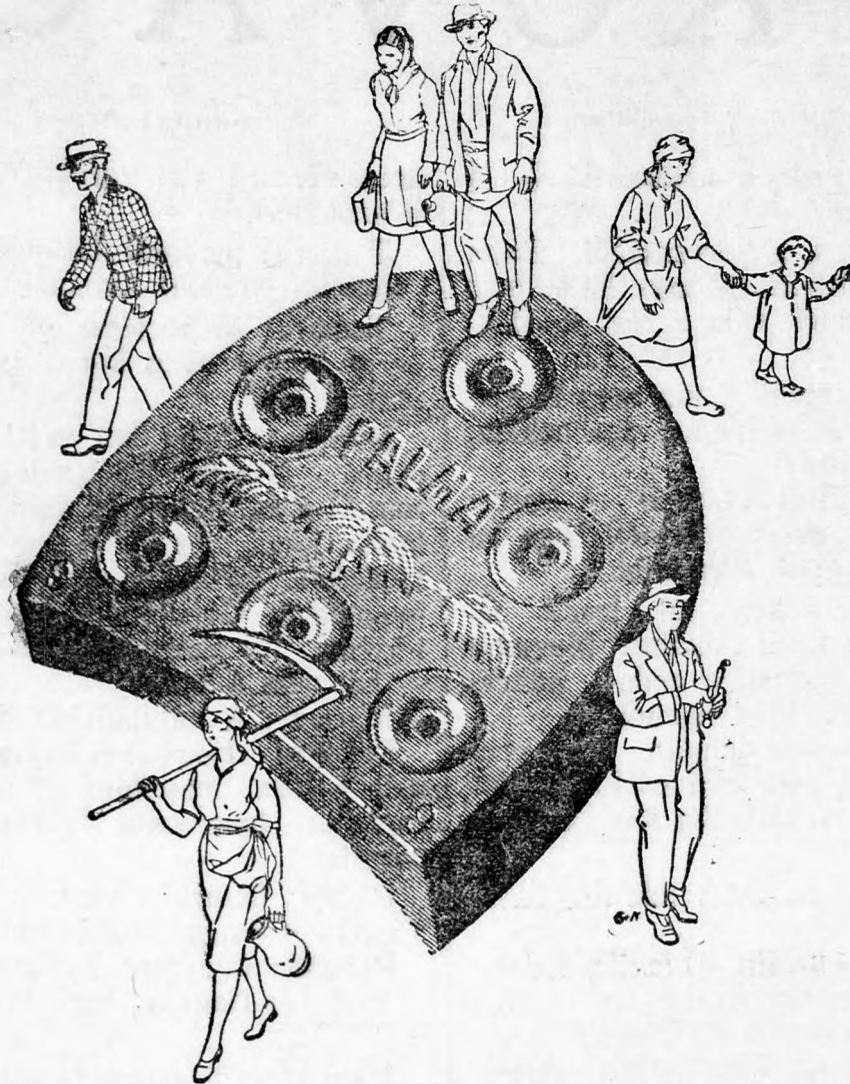
Vasárnap háromnegyed 9 órákor: Marusja, a kis cselédleány szerenésje. (Ujdonság, másodsor. Szám: 357.)

Hétfő: Szombatesti hölgy. (Francia vígjáték-ujdonság. Esti előadás. mozi helyárakkal. 50, 40, 30, 20 és 10 lejes helyárak. Poór Lili föllépésével. Sorozatszám: 358.)

A színházi iroda közleményei

Marusja, egy kis cselédleány szerenésje. Kéthónapi szünet után szombaton este újra megnyitnak a Magyar Színház kapui. A megnyitó előadás igazi szenzáció lesz. Az európai színpadok leghíresebb és legdivatosabb ujdonságát, Lew Urwantzow nagyszerű Marusjáját fogják színeszínre bemutatni. A Marusja európai diadalutjában pár hónappal ezelőtt jutott Budapestre, ahol az Uj színházban olyan sikert aratott, hogy 50-szer töltötte meg egyfolytában zsúfoltság a nezőteret a közönség. A Marusja főszerepeit nálunk Marsi Giz, Petróczy Alice, Lazkó Aranka, Miklóssy Margit, Kemény László, Mihályffy László, Hoykó Ferenc, Toth Elek és Lantos Bela fogják játszani. A Marusja két egymásutáni estén kerül színpadra szombaton és vasárnap. Mind a két előadásra már most megváltásokat a jegyek az előveteli pénztárnál.

Muzihelyáras előadások: Edenkert és Szombatesti hölgy. Vasárnap délután az Edenkerthet, ezt a feleségesen mulatságos, négyfelvonásos, óriási sikerű ujdonságot fogják játszani, a két vezető szerepben Poór Lilivel és Marsi Gizivel. Hétfőn este fél 9-kor pedig a Szombatesti hölgyet adják, a címszerepben Poór Lilivel. Ennél a két előadásnál kivételesen rendkívüli, ugynevezett muzihelyárak lesznek érvényesek. Egy ötszemélyes páholy mindössze 150 lejbe kerül s a többi jegyek árai: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Ezeknek az olcsó helyáras előadásoknak a jegyei előre elfogynak s azért tanácsos jóelőre helyet biztosítani.

Távoli utak - fáradság nélkül

Vidékieknek nincsenek olyan kényelmes közlekedési eszközeik, mint a városiaknak. Órákhosszat tartó fázasztó gyaloglások egyik helyről a másikra még mindig szűkrégesek. Valóságos jótétemény a fázadt testnek a

Palma-kaucuk sarok

PALMA tovább tart mint a bőr, olcsóbb annál, ruganyosabb járást biztosít és védi úgy a szervezetet, mint a cipőt.

Nőknél és az ifjuságnál a Palma-kaucuk sarok elegáns külszint ad a cipőnek minden többkiadás nélkül.

Hozománáyról mi gondoskodunk,

ha férjhez adja leányát, kössön

hozománybiztosítást!!

Uj rendszerű, nincs aránylagos fizetés, nincs csoport

DANUBIA

román általános biztosító részvénytársaság **Timișoara, I. Bul. Ferdinand No. 5.** Kérjen ingyen ismertetőt!

SZABÓ IMRE
történeti regénye

Az utolsó maglya

könyvalakban

is megjelenik. — A számozott példány ára 120 lei.

Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályában, Cluj, Str. Eron L. Pop No. 10.

Telefon 4-93.

írógépek

új és használt állapotban. Ugyiszintén számoló és sokszorosító gépek állandóan nagy választékban kaphatók. Nagy speciális javító műhely. Írógépek karbantartását vállalom.

Finkler Antal

Cluj, Str. Reg. Maria 9.

Az ALBINA közraktár — Cluj

bérbeadja előnyös feltételek mellett a város központján fekvő, napi 2 vagon örlőképességgel bíró

műmalmát.

A malom vizierőre, ugyiszintén villanyerőre berendezett 100 lóerős motorral is fel van szerelve. Részletes felvilágosítással (írásban is) a közraktár irodáj szolgálat (vasúti állomással szemben)

Kárpitos kellékek

zsinegek és zsákok gabona, liszt és gypjunak.

Vizmentes

ponyvák.

Zsák és ponyva kölcsönzés

Boskovics József
Cluj, Strada Regina Maria 15.
Telefon 9-10.

LITHYNIA

Paptamási ásványvíz
Vese-, hólyag- és epebántalmak legjobb orvossága. Képviselet DACIA viztelítőüzem, Cluj, Calea Regele Ferdinand

olcsó ifjusági könyv

Tábori Piroška: A szamos-parti gyilkosság 40—
Jókai Mór: A laotungi emberkéek 25—
Kosáryné Réz Lola: A boszorkányvár 25—
— Az elvarázsolt kastély 40—

APRÓHIRDETESEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 5 lej. Állástkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Parisien Aruház Rt. berendezése részletekben is eladó. Stelázok csiszolt üveges pult fiókokkal, fadobozok, villany lusterek és minden üzleti célra szolgáló berendezések. Értekezhetni a Parisien Aruházban — Cluj.

Egy varróleány keres állást, ahol tovább fejlesztheti a szakmai tudását. Cím özv. Pollákné, Strada Paris 38 szám.

Angliából hazatért dusszagdag fiatalember nőszüni óhaj. Köz étitással megbízva Bizony Ferenc házasságközvetítő irodája, Timișoara IV., Bul. Barthelot 21.

Hat hét alatt perfektül megtanítom könyvelni, mérteget készíteni, álláshoz jutatom, felvételem a könyvelési kamarába. Elhanyagolt könyveket rendezem, óras könyvelést vállallok, adóügyeket intézem, könyvek lefektetését, liquidációt, egyezségeket sikeresen végzem. — Szíves megkereséseket „Expert contabili” jelige alatt a kiadóhivatalt továbbít.

Intelligens zsidó leány, jobb kiszolgáló, pénztárnoki vagy más természetű állást keres. Clujon „Megbízható” jelige a kiadóba kerül szíves megkeresést.

Pince

Clujon, világhírű kármak, műhelyvezető. M. Bolyai-utca 28.

Gyermekszereplő intelligens zsidóleány, ki mindenes mellett háztartásomat vezetné, felveszek. Weisz Juliska, — Szatmár, Bem-u. 707

3 fiókos antik szekrény (200 éves) és egyéb butorok eladók Csaba-u. 14. Str. Hóra

Butorozott szoba két leány részére kiadó Str. Jaslor (Nagyszamos-u.) 12.

Hunwald

Cluj, Str. Vlahuța (volt Bolyai-u.) 3. Telefon 1-47 szám

üvegsziszolda és tüköryár. Tábla-üveg raktár és üvegezési vállalat. Hibás tükörök újra foncsorozása

Butoreladás. Kifügásvál a állapotban levő teljes meddő, szilva, vendégszoba berendezés és egyéb butordarabok, mint rézágaly, íróasztal, fogasok stb. igen olcsón eladotnak Str. Avram Jacu (volt Petőfi utca) 3. II. 3 alatt. 705

Berpiantino kapható Triskánál Cluj, Str. Sarmana No. 14.

Zongoraórákat ad végzettak én sta esetleg gyakorással is. Cim a kiadóban.

Borbereki nyaralójúrádon megnyitott július 1-én az elismert Teszler kóser vendéglő. 698

Urleány lakótársnői keresek szépen butorozott kerti lakásba, fűrdőszoba használattal. Cim a kiadóban.

Kiadó istálló lakással 0-25 előlát részben jó istálló meglehető lakással együtt, zomál. E dekök felvilágosítást kaphatnak a helyszínen Cal a Victorie 86 szám alatti szeszlyárnál.

Egy uccai különbejárta butorozott szoba, fűrdőszoba használattal, két fiatal embernek vagy fiatal házaspárnak, esetleg teljes ellátással olcsón kiadó. Rudolf-ut 54.

Szünidőre jobb zsidó családhoz elmenne tanítónak két román kereskedelmit jelen végzett tanuló. Cim: Bas h. Vișeu de sus.

Lakást kaphat egy esetleg két urleány zongora- és fűrdőszoba használattal is. Cim a kiadóban

Csak németül beszélő intelligens zsidó urleány nagyobb gyermekkel melé ajánl köz k megkereséseket „Nevelőnő” jelige-re a kiadóba kérék.

Kiadó szüzen cca 70 m², kisebb gyárüzem részére vagy csendes műhelynek, esetleg raktárnak és egy istálló 6 marha részére Str. Paris (Pap-u.) Érdeklődni Széchenyi-ter 22. Frieblor-nél.

Román, nemet és magyar órákat ad diplomás tanár. Cim a kiadóban

Román levelezést váltalak Cim a kiadóban

פריים האנדלונג פריים האנדלונג

Zsidó ima könyvek, Gyapju és selyem-talcsék

legutányosabban beszerezhetők Clujon ROSENZWEIG ANTAL cégnél

JAKAB KOVÁCS

Irtá: David Pinsky

NEGVEDIK FELVONÁS.

(Másnap reggel Jakabék szobájában. Bölcös áll a szobában, az asztalon számovár. A műhelyből kalapálás hallatszik.)

Tamara: (a hátsó ablakból kiált a műhely felé) Jakab, a teát már beöntöttem! (A kalapálás továbbra is hallatszik) Gyere már, Jakab! Kihűl a tea! A munka nem fut el! Jakab nem akarok ordítani, nem kelthetem fel a gyereket! (A kalapálás abbamarad. Tamara visszabömböl az ablakból. Nagyon sápadt, szeméi karikásak, mint álmatlan éjszaka után. Odalép az asztalhoz és elgondolkozik.)

Jakab: (bejön. Nyomott sötét hangulatban van.)

Tamara: (főleszmél) Gyere, idd ki a teát! (Leül és vizsgálja Jakabot.)

Jakab: (leül, améltül, hogy feleségére néz.)

Tamara: Mi van veled? Miért fogtál ma olyan korán munkába? Nem is hallottam, mikor keltél föl?

Jakab: (mormogva) Mélyen aludtál!

Tamara: Későn aludtam el. Izike nyugtalan volt. (Csönd.)

Tamara: (látogatja) Tamara: Igen!

Tamara: Reggeliznél?

Jakab: Nem!

Tamara: Fáj a fejed?

Jakab: Nem. Miért kérdezed?

Tamara: Csak úgy gondolom. Innál egy pohár pálinkát?

Jakab: (hallgat.)

Tamara: Ne légy már olyan... Igyál egy pohár snapszot, mindjárt jobban leszel!

Jakab: Mint minden iszákos! Úgy-e?

Tamara: Nem úgy gondolom, Jakab! De tegnap ittál, most jól tenné egy kis pálinka. Akarsz?

Jakab: Nem akarok semmit! (kiissza teát.)

Tamara: (beönt neki még egy pohárral) Volt időd imádkozni? Hiszen olyan korán keltél! Mikor keltél fel?

Jakab: Ne törődi velem! Nem feledekzeim meg az imáról.

Tamara: Félek, hogy másról megfeledeztél.

Jakab: Nem tudom, mire gondolsz.

Tamara: (utánozza) Nem tudom, mire gondolsz. Mondd meg az igazat. Megesőköltél máma?

Jakab: (halkan) Nem.

Tamara: No látod. Akkor csókold meg most! (odatartja arcát.)

Jakab: (ajkával érinti arcát.)

Tamara: Milyen hideg.

Jakab: (felugrik és kimegy)

Tamara: (utáná kiált) Miért futsz? Mi van veled?

Jakab: (kimegy)

Tamara: (az ablakhoz megy, utána néz, azután a falhoz áll mereven, majd egy könnyet töröl ki szeméből. A gyermek felsír. Tamara feleszmél. Odamegy a bölcsőhöz és simogatja a gyermeket. Egy darabig ott áll, azután sirásba tör ki.) Mi lesz velünk! (keserűen sir, majd megint abbahagyja) Nem, nem kell sirni, gyermekek! Anyád nem fog sirni. Nem szabad sirni, mert a sírás megmérgezi az anyatejet. Neked egész ségesnek kell lenned, mert anyád vigasza leszel! (megtörli szemét és beharap zsebkezdőjébe, hogy elnyomja sirását.) Nem, nem szabad sirni, nem szabad... (Nagyot sóhajt, kimegy a nyitott ablakhoz, hogy levegőt szivjon.)

Mariase: (gyors léptekkel jön) Jó reggelt! Nos?

Tamara: (megtörten) Jó napot, anyósom. Mi az, hogy nos?

Mariase: Hiszen láttam, amikor kijött a korcsmából!

— Szimü négy felvonásban

Tamara: (nagy csodálkozással) A korcsmából?

Mariase: Igen, a korcsmából. Saját szememmel láttam. Ó, nagy isten, már megint kezdődnek nála a régi jó idők.

Tamara: Ó, ó!

Mariase: (ijedten) Talán nem is kellett volna megmondanom. Jaj nekem. Mit lehet csinálni?

Tamara: (fojtott sirással) A korcsmában volt! (magára eszmél) Nem bánom. Lássuk. Majd meglátjuk.

Mariase: Jaj nekem, mi lesz? Ó, jaj nekem. Mit lehet csinálni? Megmonadtad legalább ennek a céda nőnek, hogy takarodjon ki a házból!

Tamara: Tegnap délután óta nem láttam. Elment valahová és későn jött haza. S mit használt! Mit fog ez használni?

Mariase: Mi az, hogy mit fog használni?

Tamara: Ha megint megkezdődnek a régi jó idők, mint ahogy azt maga mondotta, akkor mit használt, hogy nincs itt, vagy itt van. És mit jelent, hogy akár övele, akár mással barátokzik. Fődolog, hogy a régi Jakab megint felébredjen. (Föl és alá sétál a szobában, kezét hátrahúva a földre néz, majd ingerülten) Valaminek történnie kell! Muszáj valaminek történnie!

Mariase: Mi történjen? Mondd már, mi?

Tamara: Nem tudom, de valaminek kell történnie.

Mariase: Mi történhetik, ha még csak ki sem akarod zavarni...

Tamara: Valaminek történnie kell, ami őt...

Mariase: Nem értem...

Tamara: Nem tudom megmagyarázni magának, de úgy érzem, a szívem mondja... valami olyannak kell történnie, ami megint magához téríti, ami örökké kigyógyítja.

Mariase: Csak a halál, egyedül a halál tudja kigyógyítani.

Tamara: (felzokor) Ó, jaj nekem!

Mariase: En ismerem a bajomat! Látod, azokon a napokon, amikor el kellett volna térnie mindent, ami összetartotta a multjával, akkor...

Tamara: Nem marad más hátra, öngyilkos leszek...

Mariase: Hogy haragnád le inkább a nyelvedet! Egy anya így beszélhet!

Tamara: (könnyekre fakad, eltakarja arcát) Kis fiacskám, drága kis gyermekem!

Mariase: Zavard a fenébe, aztán majd én veszem kezelésbe. Érted? Első dolgod legyen hát kizavarni, mert ha nem teszed, akkor ő fog téged kilöki a házból! Meglátod! Psz! Itt jön az apósod.

Tamara: (megtörli könnyeit) Anyósom ne szóljon neki semmit a korcsmáról.

Mariase: Sokáig úgysem fogod tudni titkolni.

Tamara: (kérlelve) Nem tesz semmit! Ne szóljon neki semmit, ne szóljon kérem!

Szimche: (belép) Jó reggelt! No?

Mariase: Mi az, hogy no! Tőle akarsz valamit megtudni? Tőle? Hiszen még tovább is itt akarja tartani a házból! Meglátod! Psz! Itt jön az apósod.

Szimche: (haragosan) Hm, hm... itt akarja tartani? Hogy értsem ezt?

Tamara: En nem tudok semmiről... én semmit sem tudok... gondolkodom kell és a fejem tele van... Honnan jön? A templomból? Akar egy pohár bort? Jöjjön, reggelizzünk. (bort és tortát tesz az asztalra. Kivülről mintha valaki elesett volna.)

Rebeka: (Az előszobában tompa hangon) Takarodj! Hallottad?

Rafael: (álmósan, piszkos ruhában,

arca véresre van verve. Valaki belöki a szobába.)

Tamara: (ijedten) Jaj nekem, mi ez? Rebeka: (bejön) Azonnal takarodj ki!

Tamara: Mi történt itt? Honnan jön ez az ember ilyen korán és ilyen állapotban ide?

Rebeka: Tudja hol volt! A kemenében fekiúdt. Felébredek, alig nyitom ki a szememet és ahogy odanézek látom, hogy az egyik karja felőg a kemenéről. Reszketni kezdek, halálosan megijedek. Gondoltam, isten tudja, mi történik. És ahogy közelebb megyek — hát nem ő az!

Mariase: A kályhában? Szent isten!

Rebeka: Hogy az ördög szálljon már beléje. Lehuztam és úgy összerugtam, hogy csak úgy zörögtek a csontjai.

Rafael: (letörli a vért az arcáról. Tapogatta magát, különösen a fejét.)

Rebeka: Fáj mi? Takarodj!

Tamara: Hagyja, hogy magához térjen!

Mariase: Micsoda gondolat kibujni a kályhából!

Szimche: Ilyet még életemben nem láttam. Soha még ilyet!

Rafael: Olyan nehéz ezt megérteni? Mi!

Rebeka: Nincs mit érteni, vagy nem érteni! Értetted! Eridj!

Tamara: Csönd! Még fölkeltek a gyerekeket! (Odamegy a bölcsőhöz, lehajol, hogy kiemlje a gyereket.)

Mariase: Meg kell boldogulni!

Rafael: Egyedül hagyhattam a tegnapiak után?

Tamara: (fölkál és szigorúan ránéz) Szégyelje magát!

Rebeka: (kacag) Mit szólnak hozzá! Hé! Örködött fölöttem!

Tamara: Nem szép dolog!

Rafael: Nem értem, hogy maga is így beszél. Hová vezetett volna ez, ha isten mentis!

Tamara: Legyen szives, ne beszéljen ilyeneket!

Mariase: Igaza van. Hiszen olyan borzalmas volt...

Rafael: Hiszen a feleségem! Megértik?

Rebeka: Takarodj! Eridj már!

Rafael: A feleségem, nézzék így beszél velem! Hiszen, ha nem lépek közebe, akkor...

Rebeka: (az asztalhoz rohan) Hol a kés? Adjatok egy kést. Oládkodik, ez a disznó!

Tamara: (kétségbeesetten) Mind a ketten menjetek ki innen, de azonnal! Ne lássalak itt benneteket!

Rebeka: Miért menjek? Azért mert ez rongy ember itt kellemetlenkedik! Tehetek én róla!

Rafael: Kizavar engem? Engem? Ót, ezt a furiát zavarja inkább! Van neki otthona, maradjon otthon és ne csábitgasson idegen férfiakat! Hiszen én nem akartam rosszat magával! Igen én csöszködtem rá! És igazam volt!

Tamara: Nekem hagyjon békét! Nem akarok tudni ezekről a dolgokról. Menjén isten hírével!

Mariase: (Rebeka felé) Maga is hordja csak el az irháját! Vegye a holmiját és menjén!

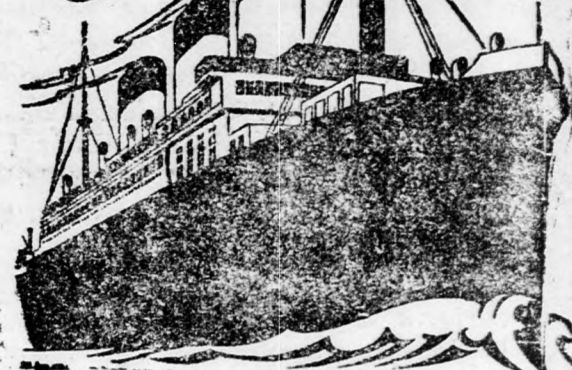
Szimche: Menjén! Takarodjon, hitvány perszóna!

Mariase: Micsoda szemtelenség! Azonnal hurcolkodjon ki! Kimeenni és soha vissza nem jönni!

Rebeka: Nézd csak, hogy rám ripakodnak! Ha akarok kimegyek, ha nem akarok, maradok! Ide nézzenek! Pfuj! (kimegy és becsapja az ajtót.)

Mariase: Hogy a lábát törné ki! Isten a menyekben! Hogy hogy vágta maga után az ajtót! Még felkelhetne volna a gyereket!

HAGY SIDA AMERIKA

HAMBURG-SÜD
ÉS BALTIC-AMERICA-LINE

A legnagyobb, a legmodernebb és leggyorsabb gőzhajó Dél-Amerikában!!

Rendszeres indulások: HAMBURG-ból és DANZIG-ból ARGENTINIA-ba URUGAY-ba BRAZILIA-ba az EGYESÜLT ALLAMOK-ba és CANADA-ba a „Cap Arcona”, „Cap Polonio”, „Cap Norte”, „Monte Sarmiento”, „Monte Olivia”, „Monte Cervantes”, „Polonio”, „Estonia”, „Lituania” stb. kényelmes gőzhajókkal.

Hamburg-Brasília 12 nap alatt! Hamburg-Argentína 15 nap alatt!

Menetjegyeket és díjazott felvilágosítást küld

HAMBURG-SÜD

București, Buicy, Pinciu Goleacu 41 bis (a Gara de Nord kijárattól)

TIMIȘOARA, I. C. Brătianu No. 6. CERNAUȚI, Regele Ferdinand 27. CHIȘINAU, Negustorilor 22.

Rafael: Kergesd ki! Ki kell kergetni a házból!

Mariase: Majd kimegy! Majd...

Rafael: De nehogy itt maradjon! Én nem akarok semmi egyebet! Nem tesz semmit, mi azért jóbarátok maradtunk. Engemet ne zavarjatok ki innen, ez egészen fölösleges, én nem jövök ide még ha utánam kiüldöztök, akkor se. Nekem innapom lesz, ha tudom, hogy nem keli Jakabbal találkozni.

Tamara: Menjén már, menjén!

Rafael: Megyek, csak még akartam mosni a kezeimet. Egész éjszaka ott fekiúdtam a kandallón, mint egy kutya. Tegnap késő éjfélig ott volt. Elkeeknl a szomszédban, erre beloptam magamat a szobájába, felmásztam a kemenére és ott leselkedtem, mint egy kuzvasz. Folyton arra gondoltam, hogy minden percben bejöhet ő! Igen, bejöhet!

Tamara: Úgyan ne beszéljen! Menjén már! Látni sem akarom! Nem akarom hallani magát!

Szimche: Menjén, menjén! (kiszokolja az ajtón).

Rafael: Miért haragszik úgy rám? Hiszen nem csináltam én ezt semmi féle rossz szándékkal? (kiszokolja).

Mariase: No, végre kint van. Ez az ember nagyon jól ismeri ezt a némbert Hiszen a felesége!

Szimche: Pfuj! És ilyen szemetet itt tartani a házból... Ebben a házból!

Mariase: Én pedig azt mondom neked, hogy még a mai napon ki fogod lökni.

Szimche: Úgy van! Még a mai napon.

Mariase: És ha kint lesz, a szobát ki kell füstölni.

Szimche: Kedves lányom már előbb kellett volna ezt megcsinálnod.

Mariase: Hiszen még az imént vitatkoztam velem.

Folyt. köv.

Utazók! BERROVICSENE אררט כשר

vendéglője legnagyobbitva

Oradea, Str. Nicolai Iorga 19.

Zöldta. Mérsékelt árak. Kötűnő házikonyha

Rönköt

tölgyet

vásárol, ugyszintén

diót

másat is, lehetőleg 40 cmtől felfelé, de 30 cmtől is. Feuerstein Kálmán fakeskedő, Cluj, C. Victoriei 61. Csak komoly tételekre kérek komoly ajánlatot

KIADÓHIVATA

Str. Bar

SZERKESZTOS

Ejjei telefo

ELŐFIZETESI

Egész évre

Felére

Negyedévre

Egy óra

XI évfolyan

1928 jul

568 T

Ujva

Ellenzék

talán

(Bucuresti-Bu

Kelet tud.) Két

a liberális korn

lások gyors bef

baton éjjel val

léptáit optimiz

ken hangoztatt

aem bizonyos,

frissebb jelent

bizonyos, hogy

geli bukaresti

vétik, hogy a

özse beosztód

meki lapok által

súlyt ad az a t

lor távirati iro

lani öket. Tény

barométere erő

kormány tagjai

költék aggodó

mizmusukat a t

illokon.

A bukaresti la

bizakodó hangu

háznál létrejött

mely után Brat

hogy az egyezn

már mi sem állj

hogy a külföldi

sabb, mint aho

nők hitte volna,

nemcsak a Nén

agyezést követeli

val szemben fen

dezését is kíván

hogy zavart állj

és belpolitikai h

— kénytelen fol

kénytelen lesz e

tok árán is az e

hogy a kölcsön é

valóságga válhas

Az egyik

centrac

Az „Adeverul

előtt beszélgetést

egyik prominens

zöket jelentette

— En mag re

kell ismernünk,

szembeni fennáll

a Reichsbank ré

nehézségeket okoz

azt eleinte hittük

nagytké közötti

rosabbak, semm

kal szemben ign

A kormánynak

befolyásos tagja

mondotta az „Ad

nak:

— Szó sincsen

abbahagyásáról, n

szerkitéséről.